

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**Кваліфікаційна робота
магістра**

**на тему МОВНА ОБ'ЄКТИВАЦІЯ КОНЦЕПТУ CRIME/ЗЛОЧИН В РОМАНІ
С. КІНГА «ЗЕЛЕНА МИЛЯ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0359-1 а-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
освітньо-професійної програми
Мова і література (англійська)
Котеленець Надія Віталіївна

Керівник к. ф. н., доц. Шевчук О. В.

Рецензент к. ф. н., доц. Веремчук Е.О.

Запоріжжя – 2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра англійської філології

Освітній рівень магістр

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Освітньо-професійна програма Мова і література (англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
англійської філології

« ____ » _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

КОТЕЛЕНЕЦЬ НАДІЯ ВІТАЛІВНА

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) Мовна об'єктивізація концепту CRIME/ЗЛОЧИН в романі С. Кінга «Зелена миля»

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Шевчук Оксана Василівна, к. ф. н., доц.

затверджені наказом ЗНУ від «04» травня 2020 року №511-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту)
1 грудня 2020 р.

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту)
теоретичні засади дослідження ґрунтуються на роботах вітчизняних та зарубіжних вчених: В. В. Колесова, И. К. Архипов, О. С. Кубрякової, Ю. С. Степанова, С. А. Аскольдова, В. І. Карасика, М. Шварц.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) дослідити розвиток теорії концептуалізації у сучасному мовознавстві; 2) визначити сутність когнітивно-функціонального підходу та дослідити його функції; 3) розглянути пропозицію як основний аспект когнітивно-функціонального підходу; 4) охарактеризувати особливості об'єктивізації концепту CRIME/ ЗЛОЧИН в романі С. Кінга «Зелена миля».

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Шевчук О. В., к.ф.н., доц.	15.11.2020	15.11.2020
Розділ 1	Шевчук О. В., к.ф.н., доц.	21.06.2020	21.06.2020
Розділ 2	Шевчук О. В., к.ф.н., доц.	12.09.2020	12.09.2020
Висновки	Шевчук О. В., к.ф.н., доц.	15.11.2020	15.11.2020

6. Дата видачі завдання 20.05.2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	травень 2020	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2020	виконано
3.	Написання вступу	листопад 2020	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	серпень 2020	виконано
5.	Написання практичних розділів	вересень-жовтень 2020	виконано
6.	Формулювання висновків	листопад 2020	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	грудень 2020	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	грудень 2020	виконано
9.	Захист	грудень 2020	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант

_____ (підпис)

Н. В. Котеленець
(ініціали та прізвище)

Керівник роботи

_____ (підпис)

О. В. Шевчук
(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

_____ (підпис)

В.А. Бережний
(ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 69 стор., 77 джерел.

Об'єкт дослідження: концепт CRIME/ЗЛОЧИН в романі С. Кінга «Зелена миля».

Мета роботи: є встановлення особливостей мовної об'єктивації концепту CRIME/ЗЛОЧИН в романі С. Кінга «Зелена миля».

Теоретико-методологічні засади: ґрунтуються на роботах вітчизняних та зарубіжних вчених О. С. Бондаренко, К. Ю. Голобородько, Е. Рош, Дж. Лакофф, М. Джонсон, В. В. Воробйов, Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров, М. М. Болдирев, С. М. Полюжин, М. В. Пименова, Г. Г. Слышкин, В. З. Демьянков.

Отримані результати: Згідно підрахунків найбільш вживаною одиницею складової концепту *crime* THE ACTION є KILL, яка складає 51% від загальної кількості складової. Згідно наступним підрахунком найбільш вживаною одиницею складової концепту *crime* в THE DOER OF THE ACTION є MURDERER, який займає 43% від загальної кількості субскладових. THE RESULT OF THE ACTION найбільш вживаною одиницею є PRISON 37%.

Найменш вживана складова є IMPRISONMENT 1.3%, тому що в творі не є головним процес взяття під стражу головного героя, є головним сам герой та всі оточуючі його в'язні.

Ключові слова: мовна об'єктивація, концепт, структура концепту, когнітивний аналіз, кількісний метод

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ» В СТРУКТУРІ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ	7
1.1 Розвиток теорії концептуалізації у сучасному мовознавстві.....	7
1.2 Сутність когнітивно-функціонального підходу у сучасній лінгвістиці.....	13
1.3 Особливості реалізації концептів на матеріалі художньої літератури....	16
РОЗДІЛ 2 КОГНІТИВНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ТА КІЛЬКІСНИЙ АНАЛІЗ ОБ'ЄКТИВАЦІЇ КОНЦЕПТУ CRIME/ЗЛОЧИН В РОМАНІ СТІВЕНА КІНГА «ЗЕЛЕНА МИЛЯ»	23
2.1 Апарат когнітивного аналізу.....	23
2.2 Дослідження змістового структурування концепту «злочин» в романі Стівена Кінга «Зелена миля».....	27
2.3 Розподіл концептів за параметрами суб'єктів концептуалізації «злочину» у романі «Зелена миля» Стівена Кінга.....	36
2.4 Кількісна реалізація концепту “crime” в романі Стівена Кінга «Зелена миля».....	51
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

ВСТУП

Людина все життя пізнає оточуючий світ, вчиться розрізняти предмети, зіставляти їх один з одним, робити узагальнення, вчиться обробляти і запам'ятовувати значну кількість інформації, виражати результати своєї пізнавальної діяльності за допомогою мови. Таким чином у людини формуються загальні поняття, що потому об'єднуються у систему знань про світ – концептуальну картину світу. Ця система складається із концептів різного рівня складності, сформованих різними способами.

На дослідження концепту як одиницю когнітивних досліджень присвячено ряд робіт вчених-лінгвістів, серед яких треба виділити праці В. В. Колесова, И. К. Архипов, О. С. Кубрякової, Ю. С. Степанова, С. А. Аскольдова, В. І. Карасика, М. Шварц.

Різним аспектам концепту присвятили увагу такі вчені О. С. Бондаренко, К. Ю. Голобородько, Е. Рош, Дж. Лакофф, М. Джонсон, В. В. Воробйов, Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров, М. М. Болдирев, С. М. Полюжин, М. В. Пименова, Г. Г. Слышкин, В. З. Демьянков, А. В. Кравченко, Н. Ф. Алефиренко, М. М. Болдирев, И. А. Стернин, Ф. Данеш, К. Гаузенблас, П. Адамець та ін.

На сучасному етапі розвитку когнітивістики вченими було представлено ряд підходів ,щодо значення концепту та його класифікації. Вчені дійшли до класифікації концепту залежно від його сфери його дослідження: лінгвістичний (С. Аскольдов, Д. Лихачов, В. Колесов, В. Телія); когнітивний (З. Попов, Й. Стернін, О. Кубрякова); культурологічний (Ю. Степанов, Г. Слишкін).

Як соціальне явище злочин посідає значне місце в сучасному суспільстві і знаходить втілення як в мовній семантиці, так і комунікативній діяльності, однак, специфіка відмінностей у відображенні концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в повсякденній та правовій свідомості ще недостатньо вивчена. Це обумовлює

актуальність роботи, яка тісно пов'язана з дослідження концептів, аналіз засобів та способів їх вербалізації в системі тексту має велике значення для лінгвістичного аналізу художнього твору.

Дослідження останніх десятиліть демонструють інтерес до аналізу різного роду лінгвокультурологічних концептів. Концепт «злочин» можна віднести до базових універсалій, які притаманні будь-якій культурі. Він не тільки посідає велике місце в системі явищ, притаманних усім без винятку культурам, але й має розподіл на безліч категорій, які вважаються спільноті найбільш вагомими та важливими, але ця структура відрізняється в науковій та повсякденній картинах світу. Слід відзначити, що з розвитком історії ця структура стає більш складною та багатокомпонентною: світ перетворюється на більш жорстокий, виникає багато нових видів злочинів та злочинних дій.

Наукова новизна полягає у спробі власного дослідження особливостей мовної об'єктивації концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля».

Об'єктом дослідження є концепт *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля».

Предметом дослідження є особливості мовної об'єктивації концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля».

Метою поданого дослідження є встановлення особливостей мовної об'єктивації концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля».

У відповідності з метою дослідження вбачається за необхідне виконання наступних завдань:

- 1) дослідити розвиток теорії концептуалізації у сучасному мовознавстві;
- 2) визначити сутність когнітивно-функціонального підходу та дослідити його функції;
- 3) розглянути пропозицію як основний аспект когнітивно-функціонального підходу;

- 4) охарактеризувати особливість об'єктивації концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля»;
- 5) проаналізувати концепт *CRIME/ЗЛОЧИН* за параметрами суб'єктів;
- 6) визначити кількісну реалізацію концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля»;
- 7) розподілити концепти за параметрами суб'єктів концептуалізації «злочину» у романі «Зелена миля» С. Кінга;
- 8) обчислити кількісну реалізацію концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля».

Матеріалом дослідження – текст роману С. Кінга «Зелена миля» у жанрі фантастики.

Мета та завдання роботи обумовили вибір певних загальнонаукових та лінгвістичних **методів дослідження**: метод лінгвістичного спостереження та аналізу, метод когнітивного аналізу, кількісний метод, метод змістового структурування концепту.

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів під час проведення семінарських занять з дискурсології, когнітивної лінгвістики та теоретичної граматики.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаної літератури.

У вступі зазначаються актуальність дослідження, об'єкт, предмет, поставлені мета та завдання, подано огляд літератури відповідно до заданої проблематики.

У першому розділі розглянуто поняття концепту в мовній картині світу, зокрема розвиток теорії концептуалізації, сутність когнітивно-функціонального підходу у сучасній лінгвістиці, особливості реалізації концептів на матеріалі художньої літератури.

У другому розділі здійснено дослідження змістового структурування концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля», виконано

розподіл концептів за параметрами суб'єктів концептуалізації поняття «злочин» у романі С. Кінга «Зелена миля», обчислимо кількісну реалізацію концепту *CRIME/ЗЛОЧИН* в романі С. Кінга «Зелена миля».

У висновках подані узагальнені результати проведеної роботи.

Загальний обсяг роботи становить 69 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ» В СТРУКТУРІ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

1.1 Розвиток теорії концептуалізації у сучасному мовознавстві

Дослідження поняття «концепт» в лінгвістиці не можливо без розкриття походження терміна та історію семантичної трансформації, що зумовила його універсальність, здатність функціонувати у термінологічних системах різних наук.

Слово «концепт» походить від латинського *conceptus*, що в перекладі означає «думка, уявлення, поняття» і первинно застосовувалося як термін логіки та філософії. За іншою версією, автором якої є Володимир Колесов, під концептом розуміється «не *conceptus* (умовно передається терміном «поняття») а *conceptum* («зародок»), з якого й виростають у процесі комунікації всі змістові форми його втілення в дійсності» [Іващенко 2006, с. 56]. Слушними є обидві версії походження терміна, хоча друга точніше відбиває суть лінгвістичної категорії.

Термін «концепт» останнім часом набув дуже широкого розповсюдження, що спричинило появу його трактувань із позицій різних наук та їхніх галузей. Як відомо, концепт – це складне багатовимірне утворення, яке виступає об'єктом дослідження водночас таких наук, як логіка, філософія, когнітивна лінгвістика, психолінгвістика, лінгвоконцептологія, лінгвокультурологія, дискурсологія та ін. Умежах кожної з цих дисциплін сформувалися свої підходи до аналізу багатогранного явища. Внаслідок цього існує певна неоднозначність, а інколи навіть виникають дискусії та з'являються протиріччя щодо розуміння та витлумачення терміна.

Прагнення лінгвістів позбутися таких спірних питань і привело до появи цілої низки термінів – відповідників «концепту»: (Є. Бартмінський),

«архетип» (К. Юнг), «прототип» (Е. Рош), «гештальт» (Дж. Лакофф, М. Джонсон), «лінгвокультурема» (В. В. Воробйов), «логоепістема» (Є. М. Верещагін, В. Г. Костомаров), «міфологема» (В. Базильов) та ін. Однак, на нашу думку, найвлучнішим з усіх наведених залишається все ж таки «концепт».

Уперше цей термін ужитий російським філософом С. А. Аскольдовим-Алексєєвим у 1928 р. Він вважав, що «концепти – це ембріони мисленневих операцій: коли вимовлене ким-небудь слово розуміється у власному значенні, то це значить, що той, хто це розуміє, здійснює деякий миттєвий акт, який стає зародком цілої системи мисленневих операцій» [Аскольдов 1997, с. 292].

Дослідник зауважував, що концепт є значно ширшим за лексичне значення слова, розширивши тим самим абелярівське розуміння концепту в епоху схоластичної логіки. Проте вчений не позбавився остаточно впливу середньовічного концептуалізму, оскільки витлумачував концепт і як загальне родове поняття щодо конкретних видових понять одного класу: «концепт – це мисленнєве утворення, яке в процесі думки замінює невизначену множину предметів, дій, мисленневих функцій одного й того ж роду» [Адамец 1978].

На думку О. С. Кубрякової, концепт як лінгвокогнітивне явище – це одиниця «ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості чи тієї інформаційної структури, яка відображає знання і досвід людини; оперативна змістова одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи та мови мозку (*lingua mentalis*), усієї картини світу, відображеної у людській психіці» [Аскольдов 1997, с. 90–93].

Частина концептів прив'язані до мови, інші представлені у психіці особливими ментальними репрезентаціями – образами, картинками, схемами та інші [Аскольдов 1997, с. 90–93]. Таке трактування цього явища є досить розмитим, оскільки одна абстракція пояснюється через іншу.

Д. С. Лихачов вважає, що концепт, виконуючи функцію заміщення, не виникає безпосередньо зі значення слова, а виступає результатом зіткнення словникового значення з особистим та народним досвідом людини. І залежно

від того, наскільки великий цей досвід, настільки багатими будуть потенції концепту. Концепт певним чином розширює значення.

У сучасному мовознавстві можна виділити три основні підходи до розуміння поняття «концепт»:

1) лінгвістичний (С. Аскольдов, Д. Лихачов, В. Колесов, В. Телія). Лінгвістичне розпрацювання поняття «концепт» активізувалося у зв'язку із тезаурусним вивченням лексики і визначенням принципів укладання ідеографічних словників. Семантичні дослідження, присвячені пошуку засобів установлення відповідності між глибинно-синтаксичним і поверхнево-семантичним рівнями уявлення семантичного компонента, аналізу системовідтворюючих знаків моделі світу, представлені у працях Ю. Апресяна, Н. Арутюнової, Т. Булигіної, О. Падучевої, Г. Колшанського, О. Селіверстової, Ю. Тільман, створили наукове підґрунтя для подальших перспектив вивчення проблеми узагальненої одиниці змістового боку мови.

2) когнітивний (З. Попов, Й. Стернін, О. Кубрякова): концепт – явище ментального характеру. Основними проблемами сучасної когнітивної лінгвістики є мовна картина світу, мовна особистість, концептуалізація мовного дискурсу, хоча вони не вміщуються в межі одного, нехай навіть і дуже широкого напрямку, а є інтегральними.

О. Кубрякова пропонує таке визначення: «концепт (*concept, konzept*) – термін, який служить поясненню одиниць ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості і тієї інформаційної структури, яка відображає знання і досвід людини; оперативна змістова одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи і мови мозку (*lingua mentalis*), всієї картини світу, відображеної в людській психіці.

Поняття концепту всієї картини світу відповідає уявленню про ті смисли, якими оперує людина в процесах мислення і які відображають зміст досвіду й знання, зміст результатів усієї людської діяльності і процесів пізнання світу у вигляді деяких «квантів» знання».

Як вказує Кубрякова для виділення концептів, необхідна і перцептуальна відокремленість деяких ознак, і предметні дії з об'єктами, і їх кінцеві цілі, й оцінка таких дій та ін. Два і більше різних об'єктів за наявності спільних ознак можуть бути розглянуті як представники однієї категорії. Концепти можуть бути представлені одним словом (прості) й реченнями та словосполученнями (складні).

Підтримуючи позицію А. Вежбицької та обстоюючи мовознавче розуміння концептів, О. Кубрякова наголошує, що вони «по-різному групуються і по-різному вербалізуються в різних мовах у тісній залежності від власне лінгвістичних, прагматичних і культурологічних факторів, а, відповідно, фіксуються в різних значеннях» [Вороб'єв 1997, с. 45].

3) культурологічний (Ю. Степанов, Г. Слишкін): явище розуміється як сукупність концептів та відносин між ними.

Наразі всі мовознавчі підходи до розуміння поняття «концепт» зводяться зазвичай до лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного тлумачення цього явища. Так, наприклад, під концептом, як під поняттям лінгвокогнітивного явища, слід розуміти «одиницю ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості і тієї інформаційної структури, яка відображає знання і досвід людини; оперативна змістовна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи мови і всієї картини світу, відображеної в людській психіці» [Кубрякова 1997, с. 25]. А з точки зору лінгвокультурологічного підходу концепт, наприклад, культурний, визначається базовою одиницею культури.

Наявність концепту як одиниці мислення не завжди передбачає наявність мовної одиниці для його вербалізації. Такий погляд породжує проблему лакуарності. Розрізняють лексичні, семантичні та когнітивні (концептуальні) лакуни. Лексична лакуна – це відсутність у системі мови слова, стійкого словосполучення при наявності відповідної потенційної семми у лексичній парадигмі мови (стародята супроти молодята) і, відповідно, концепту. Семантична лакуна передбачає відсутність і слова, і

семемі, але присутність концепту. Когнітивна лакуна – це відсутність і слова, і концепту, тобто певне явище народ не пізнав, не концептуалізував [Верещагин 1990, с. 46].

С. Аскольдов виділяє два типиконцептів пізнавальні та художні, акцентуючи увагу на рухомості меж між ними [Аскольдов 1997, с. 268].

В. Карасик пропонує протиставляти три типи концептів – етнокультурні концепти, соціокультурні концепти, індивідуально-культурні концепти щодо класифікації концептів [Голобородько 2008, с. 132].

Найсуттєвішою ознакою концепту, на думку більшості вчених, є його причетність до сфер знання, культури, психології та ціннісних орієнтирів того чи іншого етносу. Саме вони закладені в основу різних дефініційних моделей, що застосовуються для наукового тлумачення терміна «концепт».

Це, зокрема, такі: дефініційна модель «концепт – епістемічне утворення» базується на усвідомленні інформаційних джерел людських знань і досвіду, що постають як синтез логічних, гносеологічних і когнітивних аспектів діяльності; «концепт – (психо)ментальне утворення» передбачає розуміння концепту як продукту людської свідомості; дефініційна модель «концепт – (етно)культурне утворення», в основу якої закладено усвідомлення ролі етнокультури в житті соціального колективу; дефініційна модель «концепт – (прагма)регулятивне утворення» відбиває інтенціональний характер дискурсивного використання ментальних сутностей; дефініційна модель «концепт – аксіологічне утворення» ґрунтується на феномені «духовна цінність», який формується на основі суспільних оцінних уявлень про добро і зло, правду і кривду, любов та ненависть, красу і потворність, справедливість тощо [Бабушкін 1996, с. 46–48].

М. Полюжин зауважує, що концепт – це сукупне, категоризуюче знання про дійсність, про її елементи та перспективи [Бенвенист 1974, с. 35]. Концепт – це ментальна одиниця, елемент свідомості, який відіграє роль посередника між культурою і мовою. Саме у свідомість надходить культурна інформація, там вона фільтрується, переробляється, систематизується та

формується у вигляді концепту, відповідає за вибір мовних засобів, що передають інформацію в конкретній комунікативній ситуації для реалізації певної комунікативної мети [Болдырев 2000, с. 215].

Подібний підхід до трактування сутності концепту – і в німецької вченої М. Шварц, яка підкреслює, що концепти – це ментальні єдності, функція яких полягає у збереженні знань про світ. За допомогою концептів стає можливим не тільки економне зберігання, а й переробка суб'єктивного досвіду завдяки поділу інформації на класи за певними ознаками [Вітгенштайн 1995, с. 88].

М. Пименова зазначає: «Все, що людина знає, вважає, уявляє про об'єкти зовнішнього та внутрішнього світу, і є тим, що називається концептом. Концепт – це уявлення про фрагмент світу. Таке уявлення формується загальнонаціональними ознаками, які доповнюються ознаками індивідуального досвіду та особистої уяви» [Алексеев 2000, с. 60].

Ю. Є. Прохоров має своє бачення концепту і виділяє такі його основні риси: 1) концепт – це симулякр, не реальність, а її відображення; не просте відображення, а відображення третього порядку – він відображає не картину світу, а тут і зараз назване уявлення про деякий елемент картини світу; 2) концепт – деяка сукупність ставлень до елементів картини світу; 3) концепт є всезагальним і національно та особистісно специфічним, що відображається у виборі мовних засобів його реалізації. Під концептом учений розуміє складену сукупність.

Отже, термін «концепт» – складний, суперечливий і багатоаспектний феномен. Дискутуються питання про структуру концепту (то наголошують на недоцільності його стратифікації, то на його структурованості), вербалізації (концепт – повністю вербалізована одиниця, частково або зовсім не вербалізована) та класифікації (за різними параметрами: розвиток структури, первинність, актуальність, типи знання, смисловий обсяг тощо). Неоднозначно вчені визначають підхід, у межах якого здійснюють трактування концепту, актуалізуючи когнітивний, культурологічний, інтегративний аспекти.

1.2 Сутність когнітивно-функціонального підходу у сучасній лінгвістиці

Когнітивна наука (*cognitive science*) – це самостійна галузь наукового знання, головним завданням якої є вивчення процесів, пов'язаних з отриманням, обробкою, зберіганням і використанням інформації людиною. Це «наука про знання і пізнання, про результати сприйняття світу і предметно-пізнавальної діяльності людей, накопичених у вигляді осмислених і приведених у певну систему даних, які складають основу ментальних, або когнітивних процесів» [Воркачев 2001, с. 89].

Основні засади когнітивної лінгвістики відповідають загалом принципам когнітивної науки: 1) людська поведінка детермінується комплексною системою ментальних структур та процедур; 2) ця система поділяється на кілька підсистем, які базуються на частково специфічних, частково загальних принципах; 3) мовна здатність закріплена у структурних та функціональних закономірностях людського мозку; 4) мову можна описати як когнітивну систему на абстрактному рівні як ментальний феномен з власними закономірностями; 5) когнітивна лінгвістика – це ментальне утворення, оскільки дослідники наголошують на ментальному характері мови й описують її як частину когніції [Вітгенштайн 1995, с. 41].

З точки зору когнітивної лінгвістики когніція слугує в першу чергу для комунікації, яка відбувається не лише усно та письмово, але й невербально, наприклад, за допомогою міміки, жестів, просодії [Вільчинська 2009, с. 16]. Однак не всі дослідники погоджуються з такою позицією. Вчені В. Крофт і А. Круз називають три найважливіших гіпотези у лінгвокогнітивному підході до мови: мова не є автономним когнітивним явищем; граматики – це представлення знань на концептуальному рівні; знання мови виявляється у її використанні [Верещагин 1990, с. 1]. На думку Р. Ленекера, кінцевою метою лінгвістичного дослідження є характеристика мови як когнітивної сутності [Вихованець 2000, с. 14].

Головним завданням антропоцентричної когнітивної лінгвістики є дослідження процесу концептуалізації та її результатів – «концептів, концептуальних структур і всієї концептуальної системи в психіці людини», яке потрібно виконати з дотриманням основних принципів цієї науки. Оскільки концепти та ширші утворення, до яких вони входять, знаходять мовне вираження, виконання цього завдання передбачає аналіз семантичного простору мови взагалі й зокрема тих його частин, які виражають окремі концепти [Белошапкова 1977, с. 27–28].

Безперечно, когнітивна лінгвістика, будучи однією із складових частин когнітології, займається вивченням усіх видів взаємодії і взаємовідносини мови і когніції. Як відзначається в дослідженнях (В. Демьянкова, Є. Кубрякова, А. Кравченко), звернення когнітології до фактів мови вже на ранньому етапі формування когнітивної науки було неминучим і закономірним, бо мовні форми, відображаючи когнітивні категорії, є найцінніше джерело інформації про концептуальну організацію знання в голові людини.

Власне до основних задач когнітивної лінгвістики, належать такі: вивчення структур представлення знань; пояснення тієї ролі, яку відіграє мова у пізнавальній діяльності людини, в процесах концептуалізації і категоризації людського досвіду та ін.

Американський лінгвіст Дж. Лакофф зазначає, що для вирішення цих задач необхідно співвіднести лінгвістичні данні з емпіричними результатами різних наук. Він називає цей процес «когнітивним зобов'язанням» (*cognitive commitment*): “...*a commitment to providing a characterization of general principles for language that accords with what is known about the brain and mind from other disciplines*” [Маслова 2004, с. 27].

Когнітивна лінгвістика сьогодення активно інтегрується з традиційними та новими галузями мовознавства. Співвідношення когнітивних механізмів свідомості з природною мовою і її мовленнєвою реалізацією і є, як відомо, предметом когнітивної лінгвістики. Когнітивна структура детермінує процес

осмислення позначуваного, зумовлює вибір мовної форми або мовного значення. При творенні нових слів дуже часто активно включається механізм образно-асоціативного способу мислення людини, здатність проводити інтелектуальні, емоційні, перцептивні аналогії та тотожності між системами понять різних ділянок свідомості та виводити з них певний зміст.

Питання концептуалізації дійсності займає чільне місце в наукових розробках лінгвістів-когнітологів (Л. Абдюкова, М. Болдирєв, О. Селіванова). Мовознавці наголошують, що поняття концептуалізації є ключовим в описі пізнавальної діяльності й когнітивних процесів та сприяє формуванню концептуальної системи, являє собою осмислення інформації, що надходить, формуючи певні уявлення про світ у вигляді концептів. Узагальнюючи ці положення, цілком логічно розглядати концептуалізацію динамічно: як процес і як результат когнітивної переробки та збереження інформації людиною. Структура навколишнього світу знаходить у мовній свідомості людини відображення у концептах.

Поряд із когнітивною лінгвістикою в сучасному мовознавстві продовжують розвиватися інші напрями, що виникли ще до появи когнітивної парадигми. Серед них – функціональна лінгвістика. Функціональна лінгвістика, або функціоналізм, – сукупність шкіл і напрямів, які характеризуються переважною увагою до вивчення функціонування мови як засобу спілкування [Данеш 1974, с. 299].

Основний принцип функціональної лінгвістики – розуміння мови як цілеспрямованої системи засобів вираження, який уперше був проголошений у

«Тезах Празького лінгвістичного осередку» в 1929 р. Функціональний підхід передбачає аналіз функціональної природи мовних одиниць та й мови загалом, за якого акцентується на призначенні мовної одиниці.

Дослідження концептів з точки зору функціонального підходу передбачає аналіз способів утворення неологізмів, виявлення внутрішніх закономірностей, за якими здійснюється вибір та адекватне вживання тої чи іншої лексичної одиниці у конкретному комунікативному акті.

При функціональному підході розглядається вживання лексичних одиниць, їх функціонування у певних сферах діяльності, які забезпечують комунікативний процес та функції, які вони виконують, а саме: словотворча

- утворення нових слів шляхом словоскладання, афіксації і т.д.; номінативна;
- виникнення нової лексичної одиниці з новою структурою та значенням, тобто нового номінанту, що позначає нове поняття; в) емотивна – внесення стильового забарвлення афіксами [Данеш 1974, с. 300].

1.3 Особливості реалізації концептів на матеріалі художньої літератури

Сучасні дослідження, виконані в межах когнітивної парадигми (праці Р. Цура, П. Стоквела, М. Фрімен, Е. Семіно, О. Воробйової, Л. Белехової, О. Кагановської, І. Колегаєвої, В. Ніконової та ін.), зосереджені на визначенні закономірностей концептуалізації й категоризації світу у літературному творі, на ідентифікації принципів реконструкції світосприйняття письменника й експлікації концептуального змісту його творів. Стає актуальним дослідження концептів авторської художньої системи, які представляють індивідуально-авторську картину світу в художньому творі з естетичними домінантами письменника.

Художні концепти є квантами концептуальної картини світу письменника, які реалізують індивідуально-авторське світосприйняття. Вивчення їх специфіки виключно на основі лінгвокогнітивного чи лінгвокультурологічного аналізів виявляються не достатньо ґрунтовними, а тому вимагає застосування нового підходу, який має бути комплексним та поєднувати традиційні методи стилістичного, семіотичного, герменевтичного

й інших аналізів художнього тексту з новітнім – концептуальний методом інтерпретації художнього тексту [Колесов 1999, с. 49].

Національний культурний простір – це інформаційно-емоційне поле, яке має свої константи у вигляді концептів, що з'являються в глибокій давнині й проходять через погляди мислителів, письменників і звичайних носіїв мови аж до наших днів [Колесов 1999, с. 53]. Концепти є компонентами нашої свідомості і наших знань про світ. І хоч вони є предметом вивчення філософії, психології, когнітивної лінгвістики, лінгвокультурології та інших гуманітарних наук, усе ж найкращий доступ до опису й визначення природи концепту забезпечує мова.

Мовна картина світу передує концептуальній і формує останню, бо людина здатна розуміти світ і саму себе завдяки мові. Саме в мові закріплюється суспільно-історичний досвід – як загальнолюдський, так і національний. Світорозуміння, світосприйняття, світобачення носія мови складається із сукупності концептів – концептосфери, у якій формується національна мовна особистість.

Дослідження концептуальної структури мови дає можливість побачити універсальні та ідеоетнічні риси світобачення народу, його ідеоетнічну мовну картину світу. Центральні концепти відображені в лексиці, бо культура народу вербалізується в мові, саме мова акумулює ключові концепти культури, транслуючи їх у знаковому втіленні – словах і граматиці.

Мова відображає те, що є у свідомості, а свідомість формується під впливом культурного середовища.

Модель світу вибудовується з цілого ряду універсальних концептів і констант культури – простору, часу, кількості, причини, долі тощо. У кожного народу існують особливі, тільки йому притаманні співвідношення між універсальними концептами, які визначають національне світобачення й оцінку світу. Але є також і специфічні, етноцентричні концепти, орієнтовані на певний етнос, бо мова, яка дається їй носіям у готовому вигляді, уже з самого початку визначає певну картину світу.

На думку дослідника проблем етнолінгвістики В. Жайворонка, у мовному концепті міститься не лише інтралінгвальна, але й екстралінгвальна інформація, культурний досвід певного етносу [Колесов 1999, с. 48].

Отже, незаперечним є те, що мова і культура тісно пов'язані між собою. Категоризація людського досвіду, у тому числі й емоційного, одержана в ході пізнавальної діяльності, знаходить своє вираження в мовних формах і пов'язана з когнітивною діяльністю людини. До оперативних одиниць пам'яті, якими послуговується когнітивна лінгвістика, крім фреймів і гештальтів, належать також і концепти.

Формування концептів – це складний процес взаємодії чуттєвого сприйняття, формування уявлень, мовомислительних процесів. Утвердження в лінгвістиці поняття «концепт» стало новою сходинкою в розумінні способів, закономірностей і особливостей взаємодії мови, свідомості, культури, унаслідок чого було виявлено й нові аспекти взаємодії лінгвістики, когнітології, культурології, психології, філософії, розширено межі змістового аналізу мовних явищ, що надало значно більшої глибини й ефективності семантичним дослідженням.

Концептами стають тільки ті явища дійсності, котрі є актуальними й цінними для певної культури. Крім того, концепт містить у собі не лише значення слова, яке відображає той предмет, для назви якого це слово правильно вжито.

Концепт – це головним чином смисл слова, де поряд з денотативним значна вагомість конотативного значення (у вигляді емоційного, експресивного, аксіологічного забарвлення). Він також відображає уявлення носіїв культури про ті чи інші явища, які стоять за словом у всьому різноманітті його асоціативних зв'язків.

До письменників з позначкою «масовий» належить і найбільш популярний серед пересічних читачів, але майже не досліджений у науці американський прозаїк Стівен Кінг, жива легенда XX-XXI сторіч.

Безумовно, творчість С. Кінга перебуває в площині масової літератури з її специфікою й особливою системою відносин з іншими типами культури. Але ця апріорно визначена належність не скасовує, а навіть ставить перед необхідністю дослідження книг найпопулярнішого в усьому світі й особливо популярного на пострадянському у просторі автора, типового й водночас неординарного представника масової культури.

Незважаючи на суворі межі «низького» жанру (насиченість текстів творів попкультурою, рекламним и слоганами; ретельно змальовані картини и запеченої крові, хаосу й руйнування; образи монстрів, що робить твори схожими на третьосортні) й комерційну орієнтацію, творчість прозаїка дає вагомому підставу для літературознавчого аналізу, адже, на відміну від інших представників комерційного мистецтва, романіст використовує досягнення «нежанрової», «авторської», «високої» літератури, чим збагачує художні засоби масової. «Кінг, може, й не є одним з найбільших літературних геніїв, але він один з найрозумніших письменників.

Однією з причин популярності С. Кінга є те, що він розповідає цікаві історії, і це безпо середньо пов'язує його з іншими представниками маскульту Дж. Грішемом, Т. Кленсі, Е. Сігелом, А. Хейлі та іншими. С. Кінг є автором історій про людей, що віч-на-віч зіштовхуються зі Злом. Письменник, передусім – майстер психологічної оповіді. У його творах «достатньо напруги, жахливих і вражаючих кіно ефектів, але особливого значення їм на дає демонстрація того, як персонаж і поводить себе, стикаючися з невідомим».

Автор досліджує психіку людини, доведеної до межі, людини, яка діє в надзвичайних обставинах. Перехід від нормального стану до потужнішого стресу С. Кінг описує майстерно. Він дає уявлення про те, що Зло існує насправді, що воно поруч. Його відчуває кожний, адже Зло буває різним: починаю чи від підліткових жорстоких витівок – знущання над слабкими, тими, хто не вміє дати відсіч, і завершую чи «дорослим» Злом, подібним до масового вбивства й тиранії. С. Кінг показує, як Зло часто тріумфує, але не тому, що більшість людей – лиходії, а через те, що вони воліють не помічати

Зла або занадто слабкі, щоб опиратися йому. Іноді вони переконують себе, що боротися зі Злом повинен хтось інший.

Твори письменника розпочинається як звичайна реалістична оповідь. Критики одноставно характеризують доробок С. Кінга як «своєрідні метафори американського способу життя», «захопливі «ігри» винахідливого письменницького розуму».

Щодо саме роману «Зелена Миля» це – 36-а книга, опублікована Стівеном Кінгом; це був його 30-й роман, а 25-й під своїм ім'ям. Книга є прикладом магічного реалізму та була випущена шістьма частинами з 28 березня по 29 серпня 1996 року:

Події відбуваються в 1932 році. Джон Кофі, нещасний гігантський чорний чоловік, був засуджений до смерті за згвалтування та вбивство двох маленьких дівчат. Цілий твір це – надприродна подорож, яка не тільки розкриває надприродні сили Коффі, але і доводить, що він не вчинив злочин.

Отже, в першому розділі роботи було проаналізовано теоретичні питання дослідження концепту як одиниці когнітивної лінгвістики. Дослідивши різні підходи до вивчення концепту ми можемо виділити той факт, що у сучасному мовознавстві вчені виділили три основні підходи до розуміння поняття «концепт»:

1) лінгвістичний (С. Аскольдов, Д.Лихачов, В. Колесов, В. Телія). Лінгвістичне розпрацювання поняття «концепт» активізувалося у зв'язку із тезаурусним вивченням лексики і визначенням принципів укладання ідеографічних словників;

2) когнітивний (З. Попов, Й. Стернін, О. Кубрякова): концепт – явище ментального характеру;

3) культурологічний (Ю. Степанов, Г. Слишкін): явище розуміється як сукупність концептів та відносин між ними.

На теперішній стан всі мовознавчі підходи до розуміння поняття «концепт» зводяться зазвичай до лінгвокогнітивного та лінгвокультурологічного тлумачення цього явища.

Існує безліч поділів на типи концептів серед яких ми можемо привести приклади С. Аскольдова, який виділяє два типи концептів – пізнавальні та художні, акцентуючи увагу на рухомості меж між ними та В. Карасика, який в своєму дослідженні концепту пропонує протиставляти три типи концептів – етнокультурні концепти, соціокультурні концепти та індивідуально-культурні концепти.

Безперечно, когнітивна лінгвістика, будучи однією із складових частин когнітології, займається вивченням усіх видів взаємодії і взаємовідносини мови і когніції. Власне до основних задач когнітивної лінгвістики, належать такі: вивчення структур представлення знань; пояснення тієї ролі, яку відіграє мова у пізнавальній діяльності людини, в процесах концептуалізації і категоризації людського досвіду та інші.

Когнітивний підхід до словотвору передбачає уважне вивчення специфіки виділеного об'єкта навколишньої дійсності, його адекватну концептуалізацію і перетворення складного концепту в однослівну номінацію, яка має розчленоване значення.

Наступною складовою когнітивно-функціонального підходу є його функціональна частина. При функціональному підході розглядається вживання лексичних одиниць, їх функціонування у певних сферах діяльності, які забезпечують комунікативний процес та функції, які вони виконують, а саме: словотворча, номінативна, емотивна.

Необхідно підкреслити той факт, що дослідження концептуальної структури мови дає можливість побачити універсальні та ідеоетнічні риси світобачення народу, його ідеоетнічну мовну картину світу. Центральні концепти відображені в лексиці, бо культура народу вербалізується в мові, саме мова акумулює ключові концепти культури, транслуючи їх у знаковому втіленні – словах і граматиці.

Основою нашої роботи є роман американського прозаїка Стівена Кінга «Зелена миля». Він відноситься до письменників з позначкою «масовий» і є найбільш популярним серед пересічних читачів, але майже не досліджений у

науці. Роман «Зелена миля» є прикладом магічного реалізму, тобто поєднання буденного з чимось фантастичним. Пол Еджкомб – колишній наглядач федеральної в'язниці штату Луїзіана «Холодна гора», а нині – мешканець будинку для літніх людей. Більш ніж півстоліття тому він скоїв те, чого досі не може собі вибачити. І тягар минулого знову й знову повертає його до 1932 року. Тоді до блоку Е, в якому утримували засуджених до смертної кари злочинців, прибули «новенькі». Серед тих, на кого чекала сумнозвісна Зелена миля – останній шлях, що проходить засуджений до місця страти, – був Джон Коффі. Його визнали винним у зґвалтуванні та вбивстві двох сестер-близнючок Кори й Кеті Деттерик. Поволі Пол усвідомлює, що цей незграбний велетень, який скидався на сумирну дитину, не може бути монстром-убивцею.

РОЗДІЛ 2

КОГНІТИВНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ТА КІЛЬКІСНИЙ АНАЛІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «ЗЛОЧИН» В РОМАНІ СТВЕНА КІНГА «ЗЕЛЕНА МИЛЯ»

2.1 Апарат когнітивного аналізу

Незважаючи на велику кількість різних підходів до дослідження, у когнітивній лінгвістиці є одне базисне посилення, яке полягає у тому, що значення у мові – це предмет концептуалізації, інформаційна структура, яка кодується розумом.

Значення – це когнітивна структура, а контекст, який визначає мовне значення, є зовнішнім щодо системи мови й уособлює інші когнітивні структури. Вивчення мовних форм є свідомо не повним без звернення до когнітивних категорій, оскільки мисленеві категорії практично неможливо відокремити від мовних категорій. Саме тому на першому місці у когнітивній лінгвістиці виступає системний опис та пояснення механізмів засвоєння людиною мови і принципи структурування цих механізмів, тобто основне завдання полягає у відповіді на запитання: які «репрезентації» знань і процедури їхньої обробки. Інша характерна особливість когнітивної лінгвістики полягає у підході до категоризації.

У межах класичного підходу, який покладено в основу традиційної лінгвістики, виокремлюють таке: категорії мають чіткі межі, всі члени категорії наділені певними обов'язковими та найбільш суттєвими ознаками, ознаки категорії бінарно протиставлені, всі члени категорії мають однаковий статус, тобто рівні за своєю значущістю [Кравченко 2004, с. 57].

Водночас у когнітивній лінгвістиці розвивався інший підхід до природи категоризації, який був запропонований Л. Вітгенштейном. Беручи

за основу свій відомий аналіз значення слова «гра», Вітгенштейн робить висновок про існування «сімейної подібності» (родової подібності) між членами категорії, у такий спосіб характеризуючи і подібність, і відмінність між ними [Вільчинська 2009, с. 87].

Пізніше дослідження Е. Рош засвідчили, що категорія має центр і периферію. Це дало підстави стверджувати існування прототипів, навколо яких формуються інші, менш прототипічні члени семантичної категорії. За допомогою різних експериментів Е. Рош довела, що ступінь членства у категорії є психологічно зумовленим поняттям, тобто не залежить від мови, а відображає певні психологічні аспекти сприйняття світу людиною [Вільчинська 2009, с. 43].

Визначившись як самостійний напрям у мовознавстві, когнітивна лінгвістика також не заперечує нічого з того, що було досягнуто раніше у лінгвістиці, а навпаки, інтегрує всі отримані знання, й узагальнює їх на новому, вищому, пояснювальному рівні. Когнітивний рівень аналізу створює можливість вийти за межі власне мовного знання та здійснити аналіз співвідношення мовного значення і концептуального змісту, що передається окремим словом [Бондаренко 2003, с. 87].

Когнітивна лінгвістика базується на зумовленості мови позамовною реальністю, на тісному взаємозв'язку одиниць мови та референтів, які вони називають. А отже, цей напрям дослідження визначає нові підходи до вивчення термінологічної лексики і створює можливості вивчати терміни як слова в їх прямому зв'язку з науковим поняттям [Колесов 1999, с. 76].

Когнітивна лінгвістика, спочатку об'єднувана пізнавальними установами, з часом здобуває внутрішню структуру, предмет дослідження, категоріальний апарат. Для кращого та широкого розуміння явищ, які відбуваються у мові, виникає потреба застосування саме когнітивного підходу, який дає можливість представити широку когнітивну основу механізмів накопичення знань, їхньої обробки, збереження та зображення як когнітивних моделей.

Концептуальний аналіз, що ґрунтується на значенні мовної одиниці або, інакше кажучи, когнітивному феномені, за яким стоїть певна структура знання, є логічним продовженням традиційного семантичного аналізу.

Одним із джерел інформації про концепти у свідомості носіїв мови є семантика мовних одиниць, а слово як мовний знак є ключем, який відкриває для людини концепт як одиницю розумової діяльності. Інакше кажучи, концепти розкриваються у значеннях одиниць мови і мовлення. Значення піддається вербальному описові у вигляді словникової дефініції, яка розкриває основний зміст концепту, представленого мовним знаком, його найважливіші характеристики.

Як зауважує І. Архипов, «значення мовної одиниці саме по собі є процесом одномоментного співвіднесення матеріальної форми з концептом чи образом, воно покладено нами в основу визначення останнього» [Архипов 2001, с. 13].

Для опису концептів, локалізованих у свідомості людини, потрібно проаналізувати як системні значення слів, які вербалізують досліджуваний концепт, так і різні випадки контекстуального вживання його номінацій. Інакше кажучи, хоча значення мовної одиниці розкриває, описує та дає нам певне уявлення про зміст концепту, який нею виражається, це завжди буде лише частиною даного концепту. Крім того, у процесі пізнавальної й комунікативної діяльності людини концепт поступово набуває нових характеристик, набуває нових концептуальних шарів, що збільшує його обсяг і насичує зміст.

Більшість мовознавців вважають доречним застосовувати метод концептуального аналізу, метою якого, на думку О. Селіванової, є «реконструкція когнітивних механізмів індивідуальної чи колективної свідомості, які опосередковують формування й упорядкування знань про об'єкти дійсності та результати внутрішнього рефлексивного досвіду» тобто, цей метод передбачає моделювання й опис концептів і векторність від думки до слова, від знань до знака.

В. Маслова для встановлення смислового обсягу концепту пропонує таку модель концептуального аналізу: встановити референтну ситуацію, до якої належить концепт (за наявності художнього тексту ця операція здійснюється на його основі); окреслити місце концепту у мовній картині світу та мовній свідомості нації через енциклопедичні та лінгвістичні словники (словникова дефініція є ядром концепту); врахувати етимологічну специфіку; залучити різноманітні контексти: поетичні, наукові, філософські, публіцистичні, прислів'я та приказки; результати зіставити з аналізом зв'язків лексеми; якщо для аналізу вибрано важливий концепт, то він повинен багаторазово повторитися в живописі, музиці тощо [Никитин 2003, с. 67].

Необхідно зазначити, що та чи інша модель концептуального аналізу залежить не тільки від складності та значущості концепту, але й від мети і завдань, які ставить перед собою дослідник. На думку М. Полюжина, «концептуальний аналіз дає реальну змогу простежити, як і якою мірою знання мови відображає знання людини про світ у вигляді тлумачення у словникових дефініціях».

Крім того, концептуальний аналіз спрямований на виявлення й осмислення структури вербалізованого концепту з метою з'ясування обставин його формування, знаходження властивих для нього системних зв'язків та їхніх відмінностей від інших концептів; на отримання різнобічних знань про світ, спосіб життя, традиції та культуру носіїв певної мови.

Концептуальний аналіз постає логічним продовженням семантичного аналізу і характеризується певними специфічними ознаками: залучає до сфери своїх інтересів не тільки лінгвістику, а й культурологію, історію, психологію, соціологію, філософію тощо та, крім аналізу словникового значення, включає особистий та етнічний досвід, асоціації носіїв мови та культурно-національний контекст; досліджувана одиниця розкладається на актуальну ознаку, буквальний смисл і пасивну ознаку (за Ю. Степановим), на предметно-образний зміст, поняттєвий і ціннісний складники (за

В. Карасиком) тощо (під час семантичного аналізу одиниця розкладається на семи (диференційні семи, архісеми, конотативні семи тощо).

Для встановлення національно-культурної специфіки концепту, репрезентованого фраземами, необхідно використовувати такий алгоритм концептуального аналізу: окреслення ядра концепту на основі словникових дефініцій однойменної лексеми різних історичних періодів; встановлення периферії концепту за допомогою асоціативного експерименту; опрацювання ідеографічної структури концепту; визначення місця концепту в загальній концептуальній схемі мови – перший рівень концептуалізації; добір фонові інформації (зі словників різних типів: етимологічних, тлумачних, міфологічних, культурознавчих, етнолінгвістичних тощо) для кожного семантичного поля, групи, підгрупи; виокремлення з фонові інформації спільних і диференційних, загальнокультурних й етнокультурних складників концепту в усіх семантичних полях; окреслення асоціативно-образного комплексу складників концепту, виділених на другому рівні – другий рівень концептуалізації. При цьому обов'язковими для дослідження будь-якого концепту виступають виявлення ядра та периферії концепту, визначення його місця у концептосфері певної мови та збирання фонові інформації [Кочерган 2006, с. 76].

2.2 Дослідження змістового структурування концепту злочин в романі Стівена Кінга «Зелена миля»

На сьогодні склалося кілька підходів до виявлення структури концепту. Усі вони ґрунтуються на тому, що концепти репрезентують семантичні структури різного рівня складності та абстрактності й вербалізують їх у лексичній системі мови. Багат шаровість концепту виявляється у наявності в його структурі кількох якісно відмінних складників (шарів, вимірів,

компонентів, рівнів). Думки дослідників розходяться тут щодо кількості, характеру та назви цих шарів.

Поняття змістової структури концепту видається не просто релевантним, а й актуальним на тлі здобутків когнітивної лінгвістики початку XXI століття. За визначенням К. С. Беломоїної «структура концепту включає, крім смислового змісту, ще й оцінку, ставлення людини до того и іншого відображуваного об'єкта та інші компоненти: загальнолюдський, або універсальний; національно-культурний, зумовлений життям людини в певному культурному середовищі; соціальний, зумовлений належністю людини до певного соціального прошарку; груповий, зумовлений належністю мовної особистості до певної вікової та статевої групи; індивідуально-особистісний, що формується під впливом особистих особливостей – освіти, виховання, індивідуального досвіду, психофізіологічних особливостей».

Чисельні погляди на змістову структуру концепту на сьогодні висловили Ю. Степанов, В. Карасик, І Стернін, З. Попова, С. Воркачов, Г. Слишкін, Н. Алефіренко, В. Колесов, М. Нікітін, С. Нікітіна, В. Маслова, А. Приходько, О. Рудакова, О. Макаровська, Т. Вільчинська, М. Піменова, В. Іващенко. Аналіз їхніх концепцій показав, що, звісно, є розбіжності у трактуванні складу концепту, існують суто авторські інтерпретації питання, зустрічаються випадки авторського термінотворення в теоретичному дискурсі, проте можна говорити, що теорія структурування концепту розвивається в певному руслі, є певна спільність поглядів дослідників, відбувається еволюція методики структурування концепту.

Як відомо, основними термінами, в яких зараз йде опис категоризації дійсності, є концепти. Важливість цього ключового поняття когнітології є наочною, тому існує декілька підходів до типології концептів. Зазвичай, концепти класифікують за:

- 1) типом знання (ментальна картина, схема, фрейм, сценарій, конструкт, інсайт, гештальт);

- 2) мовною репрезентацією (рамкові, коловороту спілкування і дії);
- 3) мовною об'єктивованістю (вербалізовані та невербалізовані);
- 4) соціальною приналежністю (універсальні, національні, групові, індивідуальні);
- 5) ступенем абстрактності (ментефакти) та конкретності (натурфакти, артефакти) [Верещагин 1990, с. 17];
- 6) транслятивністю (дискурсивна характеристика концептів: активні, пасивні, модифіковані, не модифіковані, такі, що можна/неможна перевести в інші форми) [Белошапкова 1977, с. 25].

П. Мацьків пропонує розрізняти предметні (вербалізовані словами з конкретним значенням), концепти-гештальти (об'єктивовані абстрактною лексикою), типологічні (репрезентовані лексикою з просторовим значенням), емоційні концепти (їх презентують назви почуттів та емоцій). У своєму дослідженні під час проведення когнітивного аналізу концепту «злочин» ми використовуємо саме цю класифікацію концепту.

Так, спираючись на класифікацію, яку запропонував П. Мацьків найбільш акцентованими прикладами предметних концептів в романі

«Зелена миля» Стівена Кінга є *ELECTRIC CHAIR* та його іронічна назва «*OLD SPARKY*» які репрезентують кінцевий шлях злочинців та є індикаторами справедливості та непорушності закону.

Слот *ELECTRIC CHAIR* представлений в романі в таких випадках: “*How can you possibly put him in the electric chair ... – Як ти можеш посадити його на електричний стілець*” ...Звертається головний герой Пол Еджкомб до свого колеги, піддаючи сумніву винуватість засудженого до страти. Електричне крісло демонструє приклад предметного концепту, він передає пряме значення дійсності ,тобто спеціально оснащений стілець який є знаряддям покарання.

Наступний приклад:

1. “... **the electric chair**. «**Old Sparky**» has fascinated me ever since my first James Cagney movie... – електричний стілець. «**Old Sparky**» захопив мене з моменту першого фільму Джеймса Керні ...”;

2. “This happened in 1932, when the state penitentiary was still at Cold Mountain. And **the electric chair** was there, too, of course. – Це сталося в 1932 році, коли державна в’язниця знаходилася на холодній горі. І, звичайно, теж був електричний стілець.”;

3. “I have heard men scream just that way, I think, on their way to **the electric chair**. – Я чув, як чоловіки кричать саме таким чином, я думаю, на шляху до електричного крісла”.

Таким чином слот **the electric chair** не є уявленим образом, це є реальне утворення, яке має ознаки предметного концепту.

Наступним прикладом є «**OLD SPARKY**» або, «Стара Замикалка» та «Старим Іскруном і Великим Шарахом» в українському перекладі, так називали працівники в’язниці електричне стільце, через притаманний їй спалах струму.

1. “**Old Sparky** would be meeting his public tomorrow. – «Стара Замикалка» буде зустрічати свою публіку завтра”.

2. “Brutal and I stood by **Old Sparky**, waiting for him to come back. – Брутал і я стояли біля «Старої Замикалки», чекаючи, коли він повернеться”.

3. “The power in the switch room was locked off, but **Old Sparky's** wooden seat had its own power, and right then I judged that Percy was feeling it. – Потужність в кімнаті перемикання була заблокована, але дерев’яне сидіння «Старої Замикалки» мало власні сили, і тоді я вирішив, що Персі відчуває це”.

4. “And, of course, they kept turning their eyes to **Old Sparky**. – І, звичайно, вони постійно дивилися на «Стару Замикалку”.

5. “There he stopped, looking across the empty room at the platform where **Old Sparky** waited... – Там він зупинився, дивлячись через порожню кімнату на платформі, де очікувала «Стара Замикалка”.

6. “*I didn't like the frozen, wide-eyed way John was looking at **Old Sparky**. – Мені не сподобалось як застигло, вирячкувато Джон дивився на «Стару Замикалку».*”

Щодо концептів-гешталтів ми використовуємо лексику з абстрактним значенням, що не має реального втілення (хоч виникнення та існування її неможливе без такої реальності). Найчастіше це іменники, які називають поняття, тобто вказують на стан (сон, тиша), почуття (кохання, ненависть), процес (хід, біг), якість (чорнота, ясність), риси характеру (доброта, злоба, вихованість), різні вияви інтелектуального рівня людини (знання, розум), відносини між особами, народами (дружба, мир), поняття етикету (вітання), є науковими та виробничими термінами. Прикладом абстрактного ми вибрали процес *EXECUTION* який є результатом карного процесу:

1. “... *he had pulled Percy into his office and told him that if he quit rocking the boat, Moores would make sure that Percy was out front for Delacroix's **execution**. –... він викликав Персі до себе в кабінет і сказав, що якщо той перестане розгойдувати човен, то Мурс зробить так, щоб Персі розпоряджався стратою Делакруа”.*”

2. “*I told myself to just go with it, one **execution** and we'd very likely be shut of Percy Wetmore for good ... – Я сказав собі змиритися з цим, це одна страта і ми позбудимося Percy Wetmore назавжди”.*”

3. “*It was the only **execution** I ever took part in where I felt totally out of control. – Це було єдина страта, в якій я повністю вийшов з під контролю».*”

4. “*Janice was waiting up, as she always did on **execution** nights. – Дженіс чекала, як завжди під час нічних страт”.*”

5. “*I slowed a little as I entered the shelter of the woods, and as I walked down the path, I found my mind turning to the day after Eduard Delacroix's terrible **execution**. – Я трохи сповільнився, коли я зайшов до дерев'яної будівлі, і коли я йшов по дорозі, я зрозумів, що мій розум повертає мене до дня страшної страти Едуарда Делакруа”.*”

6. *“After the execution, this was, when things had settled back down a little.*

– *Після страти, це було, коли все дещо наладилося”.*

7. *“I had thrown over a life of work and belief because of one bad execution*

... – Я відмовився від роботи всього життя та принципів через одну погану страту”.

8. *“Two days later, on the eighteenth, Bill Dodge, Hank Bitterman, and someone else – I don't remember who, some floater – took John Coffey over to D Block for his shower, and we rehearsed his **execution** while he was gone. – Через два дні, вісімнадцятого, Білл Додж, Хенк Біттерман і хтось ще, не пам'ятаю, здається, з тимчасових, – повели Джона Коффі в блок "Д" в душ, а ми за цей час репетирували його страту”.*

Наступним видом концепту за кваліфікацією П.Мацьків є типологічні, які представлені просторовою лексикою. Для іменників з просторовим значенням вихідним є поняття «вмістилища (контейнера)», тобто місця, певної території, на якій може відбуватися дія. Важливо згадати про об'єкти, які протиставлені простору і які йому належать. Останні не виступають назвами простору, тому не можуть передавати просторові відношення на лексичному рівні.

За О. Селівестровою, всі іменники, що позначають простір, можна поділити на такі лексико-семантичні групи: 1) слова загальної локативної семантики; 2) топонімічна лексика; 3) лексика, пов'язана із окресленням населених пунктів; 4) лексика, яка позначає сторони світу; 5) різні приміщення, призначені для житла, господарської діяльності.

До прикладів топологічних концептів ми можемо віднести такі як *PRISON* та *JAIL*. Згідно класифікації Селівестрової вони належать до 5 групи, які виконують функцію приміщення для позбавлення волі. Ми можемо навести такі приклади типологічних концептів *JAIL* :

1. *Dean asked. Charged with helping a murderer escape **jail**? – Дін запитав. Думаєш як допомогти вбивці втекти з в'язниці?*

2. *I'd hate losing my job, and I'd hate going to **jail**... – Я б не хотів би втратити свою роботу, і не хотів би йти в тюрму.*

3. *... we would go to **jail** ourselves, and probably Dean Stanton would, too.*

– ...ми мали на меті ув'язнити себе, та Дін Стантон мабуть також».

4. *If we don't get arrested and thrown in **jail**. – Якщо нас не заарештують і не кинуть у в'язницю*

Наступним прикладом є *PRISON* тобто, в'язниця для злочинців, які відбувають тривале покарання:

1. *I drove directly from Hammersmith's house to the **prison**. – Я їхав прямо з дому Хаммерсміта до в'язниці.*

2. *Later, as I drove to the **prison**, I got to thinking that very soon we would have to start rehearsing for Delacroix's execution. – Пізніше, коли я заїхав до в'язниці, мені довелося думати, що дуже скоро нам доведеться розпочати репетицію страти Делакруа.*

3. *If he'd been around, the story would have been all over the **prison** in a single day. – Якщо б я був на місці, про історію б дізналися у всій в'язниці.*

4. *They couldn't get out through it, of course - we were in a damn **prison**...*

– Звичайно, вони не могли вийти через це - ми були в чортівій в'язниці ...».

5. *He would have lost his job if the blow had connected, and maybe ended up in **prison** himself. – Він би втратив роботу, якщо цей удар був пов'язаний, і, можливо, сам опинився у в'язниці.*

6. *It's been the same in prisons since **prisons** were invented... – В тюрмах це було так само, оскільки тюрмах було винайдено.*

Обидва приклади часто використовує Кінг в своєму романі, але незважаючи на їх близьку спорідненність вони мають різницю у вживанні.

Значення слова «jail» не настільки сильне як значення “*prison*”. Коли обидва слова позначають в контексті дійсне місце ув'язнення тих, хто порушив закон, існує певна відмінність між jail і prison.

У більшості штатів США *jails* – це місця для короткострокового ув'язнення на рівні місцевої влади, а *prisons* – місця довгострокового ув'язнення на рівні штату або федерального уряду.

Останнім представником концептів згідно П. Мацьків є **емоційні концепти**. Вони досить широко представлені в романі, адже емоції які відчуває головний герой до засудженого є основою роману. Але ми б хотіли акцентувати увагу на двох емоціях які, на нашу думку є сновними домінантами злочину, це є гнів (*RAGE*), як роздратування у відповідь на зло (образу, несправедливість), заподіяне людині, її близьким, або спрямоване проти того, що людина вважає для себе особливо цінним, тобто емоції батьків вбтих Кеті і Кори Деттерік та жаль (*PITY*), який відчувають працівники в'язниці до несправедливо засудженого:

1. *Percy had stopped shaking his head. Now he was only staring. Tears stood in his eyes, but didn't fall. I think they were tears of **rage** and frustration.*

2. *He can, and he's going to, «she said in that same dry tone of command. I had never heard it before, but I welcomed it now. I looked for fear in her eyes and saw not a speck - only **rage**.*

3. *Harry undid the last buckle on the straitjacket. Grimacing with disgust and **rage**, Percy pawed it off and let it drop at his feet. He wouldn't look at any of us, not directly.*

Що стосовно жалю, ми можемо навести такі приклади емоційного концепту, як жаль (*PITY*). Емоційна наповненість роману є результатом переплітання шляхів героїв твору Джона Коффі та Пола Еджкомба, так як вони представляють два протилежні світи. Це дві сторони життя: велетень негр – увтілення всього зла та несправедливості, з іншої тюремний наглядач як нагадування, що кожен понесе своє покарання за злочини. Наступні приклади свідчать про переживання Пола та його ставлення до засудженого:

1. *I could see the darkness he had spoken of, too. It lay in all the spaces of the world as he saw it, and in that moment I felt both **pity** for him and great relief.*

2. *Then he began to cry, big, gasping sobs that filled me with both **pity** and a kind of terror - when a man who keeps himself as tightly guarded as Hal Moores finally does lose control, it's frightening to watch.*

Концепти також розподіляють за способом відображення дійсності на репродуктивні (відтворювані, онтологічні), що виявляють безпосереднє наочне відображення дійсності, та продуктивні (творчі, метафоричні) – як вияв опосередкованого відображення дійсності.

Прикладом **продуктивної метафори** є сама назва “*Green Mile*” («Зелена Миля») – метафора смерті. “*We each owe a death, there are no exceptions, I know that, but sometimes, oh God, the **Green Mile** is so long*”. Пол порівнює життя на зеленій милі з життям вільного громадянина, тому що обидва способи життя закінчуються однаково. Смерть неминуча. Для ув'язнених вони мають певну кількість днів до їх виконання, тому їхня «зелена миля» відносно коротка.

Вільний громадянин не знає про час їх смерті, деякі люди ніколи навіть не замислюються про це, як вони збираються жити вічно. Але коли настає день розрахунку, як в'язень, так і вільний громадянин стикаються з однаковою долею. Життя непевне – у житті все може статися. Треба жити праведним життям, щоб померти праведною смертю. Ніхто не хоче мати таку саму долю, як ув'язненого в E-Block, і жити жалем, стражданням і відчаєм.

Джон Кофі, на наш погляд, є цікавим та складним персонажем в «Зеленій Милі». Стівен Кінг не лише використовує Коффі як метафору – нагадування, що невинні люди були страчені в камері смертників, він також використовує персонажа, щоб проілюструвати ідіому – *Don't judge a book by its cover*. На поверхні Джон Кофі – тихий, неграмотний гігант, якого звинувачують в згвалтуванні та вбивстві двох маленьких дівчат. “*John Coffey was standing at his cell door, tears streaming from his strange, distant eyes – it was like watching blood run out of some unhealable but strangely painless wound*”. Це здається,

робить його характер небезпечним і жорстоким, однак, як Кінг починає розвивати характер Коффі протягом усього роману, читачі розуміють, що Джон є доброю та сердечною людиною, здатною на дивовижні речі.

2.3 Розподіл концептів за параметрами суб'єктів концептуалізації у романі «Зелена миля» Стівена Кінга

На основі аналізу типів знань, виражених мовним знаком, виокремлюють різні типи концептів: уявлення, схеми, поняття, фрейми, сценарії (скрипти), гешталти.

Уявлення – це узагальнений чуттєво-наочний образ предмета та явища, репрезентований у мові лексичними одиницями конкретної семантики. Необхідно зауважити, що А. Бабушкін цю структуру репрезентації знань іменує мислительною картинкою – дискретною одиницею «галереї образів» у колективній свідомості носіїв мови.

Схема – це концепт, представлений певною узагальненою просторово-графічною чи контурною схемою; це гіперонім із ослабленим образом.

Концепт, що складається з найзагальніших суттєвих, раціонально відображених та осмислених ознак предмета чи явища – це поняття.

Фрейм, як різновид концепту відзначений багатокomпонентністю й об'ємністю. Окрім схеми сцен (фрейма), розрізняють схеми подій (сценарії).

Сценарій (скрипт) – послідовність кількох епізодів у часі, це стереотипні епізоди з ознакою руху, розвитку.

Гешталт – комплексна, цілісна функціональна мислиннева структура, що упорядковує багатоманіття окремих явищ у свідомості. За смисловим обсягом, або ступенем внутрішньоструктурної організації, концепти поділяють на макроконцепти (багатовимірні, складні), що мають розгалужену асоціативно-вербальну сітку смислових зв'язків, і мікроконцепти

(одновимірні, прості), семантична сітка яких структурується лише в якомусь одному напрямку; базові (ключові, основні, домінуючі, опорні, найважливіші) вирізняються на основі ієрархічної організації як ментальні одиниці загально-поняттєвого рівня [Белошапкова 1977, с. 10].

Науковець О. Селіванова пропонує поділяти концепти за параметром суб'єкта концептуалізації на ідіоконцепти (властиві свідомості окремого індивіда), узуальні (характерні для певної групи), етноконцепти (властиві всім представникам етнічної спільноти), загальнолюдські (відомі усьому людству та запрезентовані у різних мовах).

Інший підхід до поділу концепту пропонує А. Бабушкін. Він розрізняє лексичні та фразеологічні концепти. Нобхідне уточнення, що концепти при цьому вербалізовані лексичними чи фразеологічними засобами мови. Дискусійним постає виокремлення синтаксичних концептів: їх характеризують як типові пропозиції, застигли у структурі простого речення.

У своєму дослідженні ми використовували методику структурування концепту О. В. Рудакової. Основні методи та прийоми дослідження змісту і структури концептів включають такі: 1) визначення ключового слова, що представляє концепт у мові; 2) побудова та аналіз семантики ключового слова, яке вербалізує концепт у мові; 3) аналіз лексичної сполучуваності ключового слова; 4) експериментальні методики; 5) аналіз синонімів ключового слова; 6) побудова лексико-семантичного та лексико-фразеологічного полів ключового слова; 7) побудова дериваційного поля ключової лексеми; 8) побудова лексико-граматичного поля ключового слова; 9) аналіз паремій та афоризмів, які об'єктивують концепт у мові; 10) аналіз художніх текстів; 11) аналіз усного, розмовного слововживання; 12) контрастивний аналіз еквівалентних за прямим значенням лексем різних мов; 13) методи виявлення синтаксичних концептів.

Саме ця методика була використана для нашого дослідження концепту «злочин» в романі Стівена Кінга «Зелена миля». Що до саме структури

концепту злочин ми виявили наступні складові *the action* (дія), *the doer of the action* (виконавець), *the result of the action* (результат дії).

Таблиця 2.1

Структура концепту «злочин» в романі Стівена Кінга «Зелена миля»

<i>THE ACTION</i>	<i>THE DOER OF THE ACTION</i>	<i>THE RESULT OF THE ACTION</i>
<i>KILL</i>	<i>KILLER</i>	<i>EXECUTION</i>
<i>CRIME</i>	<i>CRIMINALS</i>	<i>SENTENCE</i>
<i>MURDER</i>	<i>MURDERER</i>	<i>CONDEMN</i>
<i>RAPE</i>	<i>RAPIST</i>	<i>IMPRISONMENT</i>
<i>STRANGLE</i>		<i>ELECTRIC CHAIR/ ARREST</i>
<i>ROBBERY</i>	<i>ROBBER</i>	<i>JAIL</i>
<i>ARSONATION</i>	<i>ARSONIST</i>	<i>PRISON</i>

Перша складова *the action* концепту «crime» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних складових та передбачає наступні субскладові: *kill*, *crime*, *murder*, *rape*, *strangle*, *robbery*, *arsonation*.

Приклади субскладової *kill* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

***KILL* УБИВАТИ (ВБИВАТИ), Позбавляти життя (ударом чого-небудь, вогнепальною або холодною зброєю і т. ін.); умертвляти.**

1. *He had **raped** a young girl and **killed** her* – Він згвалтував молоду дівчину та вбив її.
2. *...he flung himself at the monster who had raped and killed his daughters...* – він накинувся на потвору, яка згвалтувала та потім вбила його дочок.
3. ***Killed** three people in a holdup, one a pregnant woman, **killed** a fourth in the getaway.* – Вбив трьох людей..., одну вагітну жінку, вбив її четвертою при втечі.
4. *Better to **kill** the scout, no matter how amusing it might be.* – Краще вбити хлопця, не важливо який би він смішним не здавався.
5. ***Killing** rats was what the state paid us for.* – Вбивати щурів, за це нам платила держава.
6. *He had **killed** a man while drunk.* – Він був не тверезий коли вбив людину.
7. *...he decides to **kill** a couple of little girls.* – він вирішив вбити двох маленьких дівчат.

Приклади субскладової *crime* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»: **CRIME ЗЛЮЧИН**, Суспільно небезпечна дія (або бездіяльність), що чинить, заподіює зло людям.

1. *Delacroix, who had roasted six human beings alive in an effort to cover up his original **crime**.* – Delacroix, який спалив живцем шість людей в надії прикрити свій злочин.
2. *...one who had been convicted for the murder of two little girls, and sentenced to die for the **crime**.* – той, якого переконали у вбивстві двох дівчат, і якого засудили до смертної кари.
3. *They already know the worst thing, that John's on the spot for a **crime** he didn't commit.* – Тепер вони знали найжахливіше, що Джон був на місці злочину, якого не скоював.
4. *Turns out he was committing **crimes** all over the place.* – Виявляється, він скоював злочини повсюди.

5. *All the more reason why he might take credit for the **crime**, Brutal said.*

– Існує багато причин чому він міг би взяти вину за скоєний злочин», сказав Брутал.

6. *Wharton's court-appointed lawyer claimed he suffered from «epilepsy spells and had committed his **crimes** while of unsound mind... – Адвокат Whartona заявив, що він страждав від нападів епілепсії та був некерований коли скоював злочин.*

Приклади субскладової *murder* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

MURDER УБІВСТВО (ВБІВСТВО) – Насильницьке позбавлення життя як карний злочин.

1. *The man who **raped** and **murdered** those two little girls did that.* – Чоловік, який зґвалтував та вбив цих двох дівчат зробив це.

2. *Because a man who has a power like that in his hands, you don't usually think of him as the kind of man who **rapes** and **murders** children.* – Тому що, людина яка має такий дар не нагадує тих, хто вбиває та гвалтує маленьких дівчат.

3. *There were two women present: the sister of the girl Del had **raped** and **murdered**.* – Були присутні дві жінки: сестра Del, яку залатували та вбили.

4. *So I went over the story of the abduction and **murder** again.* – Так що, я знову розпочну історію про викрадення та вбивство».

Приклади субскладової *rape* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

RAPE ЗГВАЛТУВАННЯ, я, сер. Дія за значенням зґвалтувати

1. *Did he see Wharton drop the girls, maybe even **rape** them?* – Він побачив як Уортон кидає дівчат, може, навіть зґвалтує їх ?.

2. *Go down there to that fat old Sheriff Cribus and say that Wharton told you he **raped** and **murdered** the Detterick girls.* – Спустіться туди до цього жирного, старого шерифа Крібуса і передайте йому, що Вартон сказав вам, що він зґвалтував і вбив дівчат Деттерік.

3. *The killer. He might have raped them already, or maybe the **rape** was what Coffey heard.* – Вбивця. Можливо він уже згвалтував їх, або, це було те, що чув Кофф.

4. *He had **raped** a young girl and **killed** her, and had then dropped her body behind the apartment house where she lived...* – Він згвалтував молоду дівчину і вбив її, а потім кинув її тіло за будинок, де вона жила

5. *Screaming, he flung himself at the monster who had **raped** and **killed** his daughters* – Волаючи, він кинувся на чудовисько, який згвалтував і вбив його дочок.

Приклади субскладової *strangle* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

STRANGLE ЗАДУШЕННЯ, я, с. Дія за знач. задуші ти.

1. *I would wait until I had settled down a bit more to write about how my latest problem child had almost **strangled** Dean Stanton.* – Я би почекав, поки я більш заспокоївся, щоб написати про те, як моя остання проблемна дитина майже задушила Діна Стентона.

2. *Dean gave a **strangled** cry and lurched forward.* – Дін здавлено крикнув і кинувся вперед.

3. *But three men saw you just standing there with your thumb up your ass while Wild Bill Wharton was trying to **strangle** Dean Stanton with his wrist-chains.*

– Але троє чоловіків бачили як ти, просто стоїш там нічого не роблячи, а Дикий Білл Вартон намагався задушити Діна Стентона своїми ланцюгами від наручників.

Приклади субскладової *robbery* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

ROBBERY КРАДІЖ, дежу, чол. Таємне привласнення чужих речей, грошей і т. ін.; злочинство.

1. *So this **robbery** you think he stopped for three days to help Klaus Detterick pain his barn, my wife said.* – Так що ця крадіжка ... цей буйний малий ... ти вважаєш, він зупинявся на три дні, щоб допомогти Клаусу Деттеріку пофарбувати сарай, сказала дружина.

Приклади субскладової *arsonation* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

ARSONATION ПІДПАЛ, у, чол.1. Дія за значенням підпалювати, підпалити

1. *All I was concerned with was the pain that had **set me on fire**.* – Все, що мене турбує, – це біль, який мене пожежав.

2. *Not Satan, I don't mean Satan (although I believe he is real, too), but a kind of demon of discord, a prankish and stupid thing that laughs with glee when an old man **sets himself on fire** trying to light his pipe or when a much-loved baby puts its first Christmas toy in its mouth and chokes to death on it.* – Це не Диявол (хоча я вірю і в те, що він існує), а свого роду демон розбрату, пустотливий і дурний, який радісно сміється, коли старий підпалює себе, намагаючись розкурити люльку, або коли улюблене всіма дитя бере в рот свою першу різдвяну іграшку і вмирає від задухи.

Друга складова *the doer of the action* тобто виконавець дії концепту «crime» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних субскладових: *killer, criminal, murderer, rapist, robber, arsonist*.

Приклади субскладової *killer* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

KILLER УБІЇ ВЦЯ (ВБІВЦЯ), і, чол. і жін. Той, хто вбив когось-небудь.

1. *So often you read in the paper that "**the killer** showed no remorse, but that wasn't the case here.* – Часто ви читаєте в газеті «вбивця не продемонстрував жалю», але це був не той випадок.

2. *In any case, that bloody patch in the grass was where **the killer** finished the business.* – В будь-якому випадку, кровава пляма на траві знаходилася там, де вбивця завершив злочин.

3. *... maybe he got the idea that **the killer** was still there.* – ...мабуть він не здогадався, що вбивця був досі там.

4. ...*he'd think of Old Sparky and it would cross his mind that yes, in a way we were **killers***. – ...він думав про Old Sparky і йому спало на думку, що в якомусь сенсі ми були вбивцями.

5. *The coonies forgot whatever it was Bobo ran under their noses to get them started," Brutal said. "By the time they came out on the riverbank, the coonies were tracking the killer, not the girls. That wasn't a problem as long as the killer and the girls were together, but.* – Гончаки забули, чим саме Бобо провів попід їхніми носами на початку полювання, – пояснив Брутал. – На той час, коли вони вийшли на берег річки, куни вистежували вбивцю, а не дівчаток. Поки вбивця й дівчатка були разом, собак ніщо не збивало з пантелику, але....

6. *The killer. He might have raped them already, or maybe the rape was what Coffey heard.* – Вбивцю. Може, він їх уже згвалтував. Чи, може, Коффі почув, як той їх гвалтував.

Приклади субскладової *criminal* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

CRIMINAL ЗЛОЧІЙ НЕЦЬ, ня, чол. Особа, що учинила злочин.

1. **Thieves and arsonists and sex criminals**, all talking their talk and walking their walk and making their little deals. – Крадії, підпалювачі та гвалтівники, всі вони йдуть своєю дорогою роблячи свої темні справи.

2. For a moment I imagined myself to be that mouse, not a guard at all but just another convicted *criminal* there on the Green Mile. – На момент я уявив себе цією мишею, взагалі не охороною, але іншим ув'язненим на зеленій милі.

Приклади субскладової *murderer* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

MURDERER ДУШОГЎБ, а, чол., розм. Злочинець, який вдається до вбивства, розбою, лиходійства.

1. *He was a murderer, and nobody's darling, but that's not the way we did things on E Block.* – Він був вбивцею і нічий не улюбленець, але ми так не зверталися з ув'язненими в блоці "Е".

2. *Like almost every **murderer** we ever had on the Mile, he had absolutely no understanding of moderation.* – Як і майже кожен вбивця, якого ми коли-небудь мали на милі, у нього абсолютно не було поміркованості.

3. *On my own, and less than half an hour after a graphic demonstration of where stupidity and laxness could get you when you were dealing with condemned **murderers**.* – Сам, один і менше, ніж через півгодини після наглядної.

Демонстрації того, до чого може привести халатність і тупість при роботі з засудженими вбивцями.

4. *About that mouse? Huh! You think anyone is going to care that I stepped on a condemned **murderer's** pet mouse?* – «Про цю мишу?» Ви думаєте, що хтось зверне увагу на те, що я наступив на мишу засудженого вбивці?

5. *I hoped his last prayer had been heard, and that Mother Mary was praying for him with all her heart and soul, because Eduard Delacroix, **rapist** and **murderer**.*

– Я сподівався, що його останню молитву почують, і що Мати Марія молилася за нього всім своїм серцем і душею, бо Едуард Делакруа, насильник і вбивця.

Приклади субскладової *rapist* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

RAPIST ГВАЛТІВНИК, а, чол. *Той, хто гвалтує*

1. *I hoped his last prayer had been heard, and that Mother Mary was praying for him with all her heart and soul, because Eduard Delacroix, **rapist** and **murderer**, right then needed all the praying he could get his hands on. Outside, thunder bashed across the sky again.* – Я сподівався, що його остання молитва почута і тепер Мати Марія буде молитися за нього всім своїм серцем і душею, бо Едуару Делакруа, гвалтівнику і вбивці, саме тоді знадобляться всі молитви, які він зможе пригадати. На вулиці знову прогуркотів грім.

2. *It wasn't a high-risk bluff; most deep cons – lifers, **rapists**, and the men slated for Old Sparky – are pigs for their sweets, and this one was no exception.* – Цей трюк був не дуже ризикованим, більшість ув'язнених –

вбивці, гвалтівники, засуджені до «Старої замикалки», – сходять з розуму по солодошам, і цей не був винятком.

Приклади субскладової *robber* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

ROBBER ГРАБІЖНИК, а, чол. Той, хто грабує.

1. *Richard Widmark's in it» I said. «It was his first big part», I think. I never went to see it with Jan – we gave the cops and robbers a miss, usually – but I remember reading somewhere that Widmark gave one hell of a performance as the punk.* – «В головній ролі Річард Уайлдмарк», – сказав я. – По-моєму, це була його перша велика роль. Я ніколи не дивився цей фільм з Дженіс, ми зазвичай не ходили на фільми про поліцейських і злодіїв, але я пам'ятаю, що читав десь, ніби Уайлдмарк був чудовий в ролі негідника.

Приклади субскладової *arsonist* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

ARSONIST ПАЛІЙ, я, чол. Той, хто зробив підпал.

«*Thieves and arsonists and sex criminals, all talking their talk and walking their walk and making their little deals.* – Злодії, палії і насильники зі своїми розмовами, прогулянками і дрібними справами».

Щодо третьої складової *the result of the action* концепту «crime» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» вона має у своєму складі наступні субскладові *execution, sentence, condemn, imprisonment, electric chair/arrest, jail, prison*:

Приклади субскладової *execution* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

EXECUTION СТРАТА, и, жін. Вища міра покарання – позбавлення життя.

1. ...*he had pulled Percy into his office and told him that if he quit rocking the boat, Moores would make sure that Percy was out front for Delacroix's execution.* –...він викликав Персі до себе в кабінет і сказав, що якщо той перестане розгойдувати човен, то Мурс зробить так, щоб Персі розпоряджався стратою Делакруа.

2. *I told myself to just go with it, one **execution** and we'd very likely be shut of Percy Wetmore for good...* – Я сказав собі змиритися з цим, ще одна страта і ми позбудимося Percy Wetmore назавжди.

3. *It was the only **execution** I ever took part in where I felt totally out of control.* – Це було єдина страта, в якій я повністю вийшов з під контролю.

4. *Janice was waiting up, as she always did on **execution** nights.* – Дженіс чекала, як завжди під час нічних страт.

5. *I slowed a little as I entered the shelter of the woods, and as I walked down the path, I found my mind turning to the day after Eduard Delacroix's terrible **execution**.* – Я трохи сповільнився, коли я зайшов до дерев'яної будівлі, і коли я йшов по дорозі, я зрозумів, що мій розум повертає мене до дня страшної страти Едуарда Делакруа.

6. *After the **execution**, this was, when things had settled back down a little.*

– Після страти, це було, коли все дещо наладилося».

7. *I had thrown over a life of work and belief because of one bad **execution***

... – Я відмовився від роботи всього життя та принципів через одну погану страту.

8. *Two days later, on the eighteenth, Bill Dodge, Hank Bitterman, and someone else – I don't remember who, some floater - took John Coffey over to D Block for his shower, and we rehearsed his **execution** while he was gone.* – Через два дні, вісімнадцятого, Білл Додж, Хенк Біттерман і хтось ще, не пам'ятаю, здається, з тимчасових, – повели Джона Коффі в блок «Д» в душ, а ми за цей час репетирували його страту.

Приклади субскладової *sentence* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

SENTENCE ПРИСУД, у, чол. Ухвала суду про винність або невинність підсудного; вирок.

1. ...*The Pres's **sentence** was commuted to life and he joined the general population.* – Вирок Преса був замінений на пожиттєве заключення, і він був переведений до всіх в'язнів.

2. *Again I was reminded of pictures I had seen of judges passing **sentence** on hapless prisoners ...* – Знову, я згадав сцени, коли судді виносили вирок нещасним в'язням.

3. *Arlen Bitterbuck, you have been condemned to die in the electric chair, **sentence** passed by a jury of your peers and imposed by a judge in good standing in this state.* – Арлен Біртбек, ви засуджені до смерті на електричному кріслі, вирок був прийнятий присяжними з ваших колег і оголошений суддею, який має хорошу репутацію»».

4. *Do you have anything to say before **sentence** is carried out?* – У вас є що сказати, перш ніж вирок буде винесено.

Приклади субскладової *condemn* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

CONDEMN ЗАСУДЖУВАТИ, ую, уєш, недок., ЗАСУДИТИ, суджу, судиш, док., перех. Визнаючи когось винним, встановлювати йому яку-небудь міру покарання.

1. *John Coffey, you have been **condemned** to die...* – «Джон Кофі, вас засуджено до смерті

2. *For a moment I imagined myself to be that mouse, not a guard at all but just another convicted criminal there on the Green Mile, convicted and **condemned**...* – На мить я уявив себе цією мишею, не охоронцем, але іншим в'язнем на Зеленій Милі, засудженим та приреченим....

3. *John Coffey came to E Block and the Green Mile in October of that year, **condemned** for the murder of the nine-year-old Deterick twins.* – Джон Кофі прибув до блока Е та Зеленої милі жовтні того ж року, засудженого за вбивство дев'ятирічних дівчинок Деттеріка.

4. *We had never had a witness menaced by a **condemned** prisoner* – У нас ніколи не було свідка, який би був засмученим через засудженого в'язня....

5. *Arlen Bitterbuck, you have been **condemned** to die in the electric chair, sentence passed by a jury of your peers and imposed by a judge in good standing in this state.* – Арлен Біртбек, ви засуджені померти на електричному кріслі, вирок був прийнятий присяжними з ваших колег і оголошений суддею, який має хорошу репутацію.

Приклади субскладової *imprisonment* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

IMPRISONMENT АРЄШТ, у, чол. Позбавлення волі, взяття під варту кого-небудь.

1. *Delacroix and his mouse and his mouse's brightly colored spool were our chief amusements at the time that John Coffey **came into our care and custody**...* – Делакруа, його миша і ця різнобарвна катушка стали для нас головною розвагою, коли під нашу опіку і ув'язнення з'явився Джон Коффі.

2. *Most of the other screws liked him, were amused by his funny accent – also French, but Canadian rather than Cajun, and softened into its own thing by his years of **incarceration** in the South.* – Більшість охоронців його любили, їм здавався кумедним його акцент – теж французький, але більш канадський, а не луїзіанський, причому пом'якшений за довгі роки життя на Півдні.

Приклади субскладової *electric chair* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

ELECTRIC CHAIR Електричний стілець – знаряддя страти в США.

1. *How can you possibly put him in **the electric chair** ...* – Як ти можеш посадити його на електричний стілець

2. *John Coffey, Brutal said in a not-quite-steady voice as I sat clamped into Old Sparky, you have been condemned to die in **the electric chair**, sentence passed by a jury...* – «Джон Коффі», Брутал сказав з тривогою в голосі, коли я сидів, затиснувшись у «Старій замикалці»: «Ви були засуджені до смерті на електричному кріслі, вирок винесений журі....

3. ...**the electric chair**. «Old Sparky» has fascinated me ever since my first James Cagney movie... – електричний стілець. «Стара замикалка» захопила мене з моменту першого фільму Джеймса Керні...

4. *This happened in 1932, when the state penitentiary was still at Cold Mountain. And **the electric chair** was there, too, of course.* – Це сталося в 1932 році, коли державна в'язниця знаходилася на холодній горі. І, звичайно, теж був електричний стілець.

5. *I have heard men scream just that way, I think, on their way to **the electric chair**.* – Я чув, як чоловіки кричать саме таким чином, я думаю, на шляху до електричного крісла.

Приклади субскладової *jail* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

JAIL В'ЯЗНИЦЯ, і, жін. Приміщення, де тримають в'язнів.

1. *Dean asked. «Charged with helping a murderer escape **jail**? – Дін запитав. «Думаєш як допомогти вбивці втекти з в'язниці?»*

2. *I'd hate losing my job, and I'd hate going to **jail**...* – Я б не хотів би втратити свою роботу, і не хотів би йти в тюрму.

3. *...we would go to **jail** ourselves, and probably Dean Stanton would, too.*

– ...ми мали на меті ув'язнити себе, та Дін Стантон мабуть також.

4. *If we don't get arrested and thrown in **jail**.* – Якщо нас не заарештують і не кинуть у в'язницю.

5. *You bet, I thought, going around to the passenger side of the cab and climbing in. If we don't get arrested and thrown in jail ourselves first.* – «Певна річ, подумав я, обходячи кабіну з пасажирського боку й залазячи на сидіння. Якщо нас не заарештують і самих не швиргнуть за ґрати.

Приклади субскладової *prison* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

PRISON ТЮРМА, и, жін. Місце ув'язнення, будівля, де перебувають особи, засуджені до позбавлення волі або які знаходяться під судовим слідством.

1. *I drove directly from Hammersmith's house to the **prison**.* – Я їхав прямо з дому Хаммерсміта до в'язниці.

2. *Later, as I drove to the **prison**, I got to thinking that very soon we would have to start rehearsing for Delacroix's execution.* – Пізніше, коли я заїхав до в'язниці, мені довелося думати, що дуже скоро нам доведеться розпочати репетицію страти Делаакруа.

3. *If he'd been around, the story would have been all over the **prison** in a single day.* – Якщо б я був на місці, про історію б дізналися у всій в'язниці.

4. *They couldn't get out through it, of course – we were in a damn **prison**...*

– Звичайно, вони не могли вийти через це – ми були в чортовій в'язниці...

5. *He would have lost his job if the blow had connected, and maybe ended up in **prison** himself.* – Він би втратив роботу, якщо цей удар був пов'язаний, і, можливо, сам опинився у в'язниці.

6. *It's been the same in **prisons** since prisons were invented...* – В тюрмах це було так само, оскільки тюрмах було винайдено...

Приклади субскладової *arrest* в романі Стівена Кінга «Зелена миля»:

ARREST APÉШT, у, чол. Позбавлення волі, взяття під варту когонебудь.

1. *Deputy McGee knows he **arrested** the wrong man.* – Заступник МакГі знає, що він заарештував неправильну людину.

2. *Boy, you **are** under **arrest** for murder» McGee said, and then he spit in John Coffey's face.* – «Хлопець, ти заарештований за вбивство», сказав МакГі, а потім він плюнув на обличчя Джона Коффі.

3. *William Wharton, who had become county property when he was arrested, now became the state's property.* – Вільям Уортон, який став арештованим у володінні округу, став власністю держави.

Опис таблиці дає змогу продемонструвати вживані типові лексичні одиниці в романі «Зелена миля», які позначають відповідні кримінальні дії, виконавця дій та їх наслідки та покарання.

Перша складова *the action* концепту «crime» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних складових та передбачає наступні субскладові: *kill, crime, murder, rape, strangle, robbery, arsonation*.

Друга складова *the doer of the action* тобто виконавець дії концепту «crime» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних субскладових: *killer, criminal, murderer, rapist, robber, arsonist*.

Щодо третьої складової *the result of the action* концепту «crime» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» вона має у своєму складі наступні субскладові *execution, sentence, condemn, imprisonment, electric chair/arrest, jail, prison*.

2.4 Кількісна реалізація концепту “crime” в романі Стівена Кінга «Зелена миля»

Застосування кількісного критерію в мовознавчих дослідженнях відоме з давніх часів, але особливо активне використання математичних методів у вивченні мови почалося в середині ХХ ст. стимулом послужили перспективи машинного перекладу. У процесі обробки текстів для їх уведення в машину було одержано різноманітні кількісні оцінки окремих фактів мови, які згодом виявилися корисними не тільки для створення математичних моделей мови, а й для лінгвістичної теорії.

Оскільки мова – це імовірнісна, а не жорстко детермінована система, то для її пізнання квантитативні методи, пов’язані з дослідженням частотних,

імовірнісних, гра дуальних та інших нелогічних характеристик, не тільки бажані, але й необхідні.

Розрізняють кількісні й статистичні методи. Кількісні методи зводяться до простого підрахунку частоти вживання мовних одиниць.

Статистичні методи передбачають використання різних формул для виявлення правил розподілу мовних одиниць у мовленні, для виміру зв'язків міжмовними елементами, для встановлення тенденцій у розвитку та функціонуванні мови для встановлення залежності між якісними й кількісними характеристиками мови. Важко знайти лінгвістичну роботу, в якій узагалі не було б елементарних підрахунків.

Кількісні методи у лінгвістиці допомагають правильно організувати лінгвістичні спостереження, забезпечити надійність, точність, достовірність висновків у науці про мову. Ці методи ввійшли до мовознавчої практики, а лінгвостатистика як наука нараховує 30-річний досвід [Голобородько 1987, с. 34].

Можливість використання кількісних методів у мовознавстві базується на особливостях будови мови та мовлення. Мова – це система, яка складається з дискретних одиниць, що мають кількісні характеристики. Ці характеристики притаманні одиницям усіх рівнів. Мова має ймовірнісний характер: це код з імовірнісними обмеженнями. У загальному розумінні код - це засіб подання інформації у формі, здатній для передавання інформації каналами зв'язку.

Мовлення є реалізацією системи мови, її елементів. Можна вказати на декілька факторів, що дозволяють застосовувати кількісні методи при дослідженні мовних та мовленнєвих даних: 1) дискретність одиниць; 2) масовість мовних одиниць (а у мовленні практично нескінченний ланцюжок);

3) повторюваність їх у висловлюваннях; 4) можливість вибору певного елемента з ряду однорідних.

На мовлення впливають закони мови (закономірності будови одиниць мови, використання їх у мовленні), закони сполучуваності одиниць у

мовленні, закони жанру, теми висловлювання, смаки автора, його психофізіологічний стан та ін.

Дія цих факторів так переплітається, що інколи неможливо визначити результати їхнього впливу. Але якщо сукупність цих факторів відносно постійна, то будова мовлення буде характеризуватися такими рисами, які можуть розкриватися кількісними методами.

Основним завданням статистичної лінгвістики є застосування кількісних методів для розкриття закономірностей функціонування одиниць мови у мовленні, а також установлення закономірностей будови тексту.

Для здійснення більш ретельного аналізу реалізації концепту «злочин» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» ми застосували кількісний метод. Для демонстрації кількості використаних одиниць кожної складової концепту «crime» ми обчислили його вживаність за допомогою підрахунків абсолютної та відносної кількості.

Таблиця 2.2

Кількісна реалізація складової *THE ACTION* в романі
Стівена Кінга «Зелена миля»

Складова	Субскладова концепту crime	Абсолютна кількість (одиниці)	Відносна кількість (%)
<i>THE ACTION</i>	<i>KILL</i>	89	51
	<i>CRIME</i>	14	8
	<i>MURDER</i>	40	23
	<i>RAPE</i>	25	14
	<i>STRANGLE</i>	3	2
	<i>ROBBERY</i>	1	0.5
	<i>ARSONATION</i>	2	1.14

Згідно підрахунків найбільш вживаною одиницею складової концепту crime *THE ACTION* є *KILL*, яка складає 51% від загальної кількості складової – це більш половини всіх вживаних одиниць, конституенти яких входять до складу складової з найменуванням дії. Загальна кількість (одиниці) становить 174.

Саме одиниця *KILL* є провідною в романі «Зелена миля», адже вона є найбільш нейтральною та може бути застосована для здійснення вбивства не лише людини, а також тварини:

1) *Better **to kill** the scout, no matter how amusing it might be, than have to live with the pilgrims;*

2) *Percy wanted not just **to kill** the mouse but to squash it, so he ran in big, comical leaps, like a deer, stamping down with his heavy black workshoes;*

3) *Not me, though. I thought he was, in his way, an older and dimmer version of Percy Wetmore, a man too squeamish **to kill** and cook his own meat but who did, all the same, just love the smell of a barbecue.*

Протягом всього твору автор дає зрозуміти, що вбивство є ганебним вчинком, який перетворює нас на живих істот без моралі. Одиниця *KILL* є підставою до ототожнення людини, яка може дійти до жорстокого вбивства та до тварини, яка лише керується своїми інстинктами.

Наступним найбільш вживаною одиницею складової *THE ACTION* є *MURDER*, що складає 23% від загальної кількості одиниць:

1) *...Let him have his nasty little thrill, if that's what **state-sanctioned murder** was to him. Let him go on to Briar Ridge, where he would have his own office and a fan to cool it;*

2) *John Coffey came to E Block and the Green Mile in October of that year, condemned for the **murder** of the nine-year-old Detterick twins;*

3) *So I went over the story of the abduction and **murder** again - what I'd read that hot day in the prison library with my groin sizzling and Gibbons snoring in the corner, and all that the reporter, Hammersmith, told me later;*

4) *I was out in the night with a prisoner - not just any prisoner, but one who had been tried and convicted for the murder of two little girls, and sentenced to die for the crime;*

5) *Mostly, though, it was the fall that John Coffey came to E Block, sentenced to death for the **rape-murder** of the Detterick twins.*

Автор саме через одиницю murder хоче підкреслити належність людини до скоєння злочину. Необхідно зауважити, що згідно словнику *The American Heritage Dictionary* вбивство (murder) – “The killing of another person without justification or excuse, especially the crime of killing a person with malice aforethought or with recklessness manifesting extreme indifference to the value of human life...”, є ганебне скоєння важкого злочину, згідно якого одна людина наносить шкоду іншій. Стівен Кінг вдається до використання саме одиниці murder, щоб читач акцентував свою увагу на вбивстві, саме Джона Коффі, так як згодом він повинен понести покарання за те, чого не вчинив.

Необхідно зауважити, що найменш вживаними одиницями є *ROBBERY* та *ARSONATION* 0.5% та 1.14% так як, вони використовуються для розкриття сюжету, та не несуть собою вагоме концептуальне навантаження *CRIME* в романі «Зелена миля».

Згідно наступним підрахунком найбільш вживаною одиницею субскладової концепту *crime* в *THE DOER OF THE ACTION* є *MURDERER*, який займає 43% від загальної кількості субскладових яка складає 35 одиниць:

1) *You know **murderers**, even if they finish up as old lady librarians in dozey little towns;*

2) *At least you do if you've spent as much time minding **murderers** as I did;*

3) *He was a **murderer**, and nobody's darling, but that's not the way we did things on E Block.*

Також вагому кількість належить складової *KILLER*, вона складає 37%:

1) *That wasn't a problem as long as the **killer** and the girls were together;*

2) *Or maybe he got the idea that the **killer** was still there, in the woods upstream, watching him;*

3) *I'll be okay, they ain't killers, Percy would think... and then, maybe, he'd think of Old Sparky and it would cross his mind that yes, in a way we were **killers**;*

4) *So often you read in the paper that "the **killer** showed no remorse, but that wasn't the case her;*

5) *Their killer had hurt them; there had been blood on the porch, and on the steps. So why hadn't they screamed?*

Найменш вживаними одиницями є RAPIST та ARSONIST, які мають лише 3% від загальної кількості. Ці одиниці субскладової THE DOER OF THE ACTION не є значними для роману, вони додають виразності тексту, не маючи на меті передати смисловий контекст.

Таблиця 2.3

Кількісна реалізація складової THE DOER OF THE ACTION в романі Стівена Кінга «Зелена миля»

Складова	Субскладова концепту crime	Абсолютна кількість (одиниці)	Відносна кількість (%)
THE DOER OF THE ACTION	<i>KILLER</i>	13	37
	<i>CRIMINAL</i>	3	9
	<i>MURDERER</i>	15	43
	<i>RAPIST</i>	1	3
	<i>ROBBER</i>	2	6
	<i>ARSONIST</i>	1	3

Що стосовно останньої таблиці складової THE RESULT OF THE ACTION найбільш вживаною одиницею є PRISON 37%. Загальна кількість субскладових становить 152 одиниці.

*Кількісна реалізація складової **THE RESULT OF THE ACTION**
в романі Стівена Кінга «Зелена миля»*

Складова	Субскладова концепту crime	Абсолютна кількість (одиниці)	Відносна кількість (%)
THE RESULT OF THE ACTION	<i>EXECUTION</i>	27	18
	<i>SENTENCE</i>	13	9
	<i>CONDEMN</i>	24	16
	<i>IMPRISONMENT</i>	2	1.3
	<i>ELECTRIC CHAIR/ ARREST</i>	23	15
	<i>JAIL</i>	7	5
	<i>PRISON</i>	56	37

Тема в'язниці є повідною в романі, адже всі події в творі відбуваються саме в E Block Cold Mountain State Prison (блок E, федеральна в'язниця штату Луїзіана «Холодна гора»):

1. *The aftermath of the shooting was a three-ring circus with the governor in one ring, **the prison** in another, and poor brain-blasted Percy Wetmore in the third;*

2. *Not that I would quit; not with the Depression walking around outside **the prison** walls like a dangerous criminal, one that couldn't be caged as our charges were;*

3. *... Percy was going to try pulling some strings to get me reprimanded and moved to another part of **the prison** at the very least....*

Наступною складовою є EXECUTION та 18% відповідно. Автор використовує цю одиницю, щоб показати справжню природу смертної кари, і те, наскільки це жорстокий і варварський спосіб страти, як можуть безневинні люди легко стати несправедливо засудженими.

1. *Then it was time for **the execution** of Arlen Bitterbuck, in reality no chief but first elder of his tribe on the Washita Reservation, and a member of the Cherokee Council as well.*

2. *It was the only **execution** I ever took part in where I felt totally out of control.*

3. *I think it was because I'd gotten to Delacroix's **execution**, and part of my mind didn't want to have to relive that.*

Необхідно вказати на той факт, що одиниця ELECTRIC CHAIR складової THE RESULT OF THE ACTION є також часто представленою у творі. Відсоткова кількість використаної одиниці сягає 15%, що робить її одною з найбільш вживаних. Остання прогулянка, від камери ув'язненого до електричного крісла, відома в цій в'язниці як "зелена миля", завдяки кольору підлоги.

Одним з пунктів особливого наголосу у творі є те, як відбувався процес страти. В 30-ті роки 20 ст. цей процес відбувався наступним чином: засуджений чоловік сидить на електричному стільці, в той час як тюремна охорона, яка відповідає за виконання страти, повинна розмістити мокру губку на верху голови в'язня. На голову вдягається спеціальний ремінець, що з'єднує крісло з електричним струмом. Це призначено для прискорення виконання страти на тій підставі, що вода є дуже гарним провідником електрики, а мокра губка проводить струм негайно до мозку в'язня. Це вбиває ув'язненого швидко і більш гуманно (як вважали на той час).

Отже, автор використав одиницю ELECTRIC CHAIR для демонстрації покарання в'язнів, а також, наскільки жорстокими можуть бути люди до один одного. Наступні приклади вживання одиниці в творі:

1) *You'd say such a thing would be impossible, a guard laughing his ass off as he escorted a condemned man past the witnesses **to the electric chair**, but when men are under stress, anything can happen;*

2) *I turned him around, lifted him onto the platform, then backed him up until the backs of his knees struck the seat of **the electric chair** and he had to sit down. His calm was gone...;*

3) *"May God have mercy on your soul," he told the panting, terrified figure in the **electric chair**, then looked past him at the mesh-covered rectangle where Harry and Jack were standing...;*

4) *...Said something about how niggers should have their own **electric chair**, and that was all. We went about our business....*

Найменш вживана складова є *IMPRISONMENT* 1.3%, тому що в творі не є головним процес взяття під стражу головного героя, є головним сам герой та всі оточуючі його в'язні.

Отже, маємо зробити висновок, що для демонстрації наочної кількості використаних одиниць кожної складової концепту «злочин» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» ми обчислили його вживаність за допомогою підрахунків абсолютної та відносної кількості.

Згідно підрахунків найбільш вживаною одиницею складової концепту *crime THE ACTION* є *KILL*, яка складає 51% від загальної кількості складової. Згідно наступним підрахунком найбільш вживаною одиницею складової концепту *crime* в *THE DOER OF THE ACTION* є *MURDERER*, який займає 43% від загальної кількості субскладових. *THE RESULT OF THE ACTION* найбільш вживаною одиницею є *PRISON* 37%.

Як вже зазначалося вище, найменш вживаною складовою є *IMPRISONMENT* 1.3%, тому що в творі не є головним процес взяття під стражу головного героя, є головним сам герой та всі оточуючі його в'язні.

ВИСНОВКИ

Термін «концепт» – складний, суперечливий і багатоаспектний феномен. Дискутуються питання про структуру концепту (то наголошують на недоцільності його стратифікації, то на його структурованості), вербалізації (концепт – повністю вербалізована одиниця, частково або зовсім не вербалізована) та класифікації (за різними параметрами: розвиток структури, первинність, актуальність, типи знання, смисловий обсяг тощо). Неоднозначно вчені визначають підхід, у межах якого здійснюють трактування концепту, актуалізуючи когнітивний, культурологічний, інтегративний аспекти.

Дослідження концептів з точки зору функціонального підходу передбачає аналіз способів утворення неологізмів, виявлення внутрішніх закономірностей, за якими здійснюється вибір та адекватне вживання тої чи іншої лексичної одиниці у конкретному комунікативному акті.

Необхідно підкреслити той факт, що дослідження концептуальної структури мови дає можливість усвідомити універсальні та ідеоетнічні риси світобачення народу, його ідеоетнічну мовну картину світу. Центральні концепти відображені в лексиці, бо культура народу вербалізується в мові, саме мова акумулює ключові концепти культури, транслуючи їх у знаковому втіленні – словах і граматиці.

Концептуальний аналіз постає логічним продовженням семантичного аналізу і характеризується певними специфічними ознаками: залучає до сфери своїх інтересів не тільки лінгвістику, а й культурологію, історію, психологію, соціологію, філософію тощо та, крім аналізу словникового значення, включає особистий та етнічний досвід, асоціації носіїв мови та культурно-національний контекст; досліджувана одиниця розкладається на актуальну ознаку, буквальный смисл і пасивну ознаку, на предметно-образний зміст, поняттєвий і ціннісний складники тощо (під час

семантичного аналізу одиниця розкладається на семи (диференційні семи, архісеми, конотативні семи тощо).

Перша складова *the action* концепту “*crime*” в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних складових та передбачає наступні субскладові: *kill, crime, murder, rape, strangle, robbery, arsonation*.

Друга складова *the doer of the action* тобто виконавець дії концепту “*crime*” в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних субскладових: *killer, criminal, murderer, rapist, robber, arsonist*.

Щодо третьої складової *the result of the action* концепту “*crime*” в романі Стівена Кінга «Зелена миля» вона має у своєму складі наступні субскладові *execution, sentence, condemn, imprisonment, electric chair/arrest, jail, prison*.

Згідно підрахунків найбільш вживаною одиницею складової концепту *crime* *THE ACTION* є *KILL*, яка складає 51% від загальної кількості складової – це більш половини всіх вживаних одиниць, конституенти яких входять до складу складової з найменуванням дії. Загальна кількість (одиниці) становить 174.

Саме одиниця *KILL* є провідною в романі «Зелена миля», адже вона є найбільш нейтральною та може бути застосована для здійснення вбивства не лише людини, а також тварини.

Найбільш вживаною одиницею субскладової концепту *crime* в *THE DOER OF THE ACTION* є *MURDERER*, який займає 43% від загальної кількості субскладових яка складає 35 одиниць.

Необхідно вказати на той факт, що одиниця *ELECTRIC CHAIR* складової *THE RESULT OF THE ACTION* є також часто представленою у творі. Відсоткова кількість використаної одиниці сягає 15%, що робить її одною з найбільш вживаних. Остання прогулянка, від камери ув'язненого до електричного крісла, відома в цій в'язниці як «зелена миля», завдяки кольору підлоги.

Автор використав одиницю *ELECTRIC CHAIR* для демонстрації покарання в'язнів, а також, наскільки жорстокими можуть бути люди до один одного наступні складові *the action* (дія), *the doer of the action* (виконавець), *the result of the action* (результат дії).

Перша складова *the action* концепту «crime» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних субскладових: *kill, crime, murder, rape, strangle, robbery, arsonation*.

Друга складова *the doer of the action* тобто виконавець дії концепту *CRIME* в романі Стівена Кінга «Зелена миля» структурується за допомогою наступних субскладових: *killer, ,criminal,murderer, rapist, robber, arsonist*.

Щодо третьої складової *the result of the action* концепту *CRIME* в романі Стівена Кінга «Зелена миля» вона має у своєму складі наступні субскладові *execution ,sentence, condemn, imprisonment, electric chair/ arrest, jail, prison*.

Для демонстрації наочної кількості використаних одиниць кожної складової концепту «злочин» в романі Стівена Кінга «Зелена миля» ми обчислили його вживаність за допомогою підрахунків абсолютної та відносної кількості.

Згідно підрахунків найбільш вживаною одиницею складової концепту crime *THE ACTION* є *KILL* , яка складає 51% від загальної кількості складової. Згідно наступним підрахунком найбільш вживаною одиницею складової концепту crime в *THE DOER OF THE ACTION* є *MURDERER*, який займає 43% від загальної кількості субскладових. Що стосовно останньої таблиці складової *THE RESULT OF THE ACTION* найбільш вживаною одиницею є *PRISON* 37%.

Найменш вживана складова є *IMPRISONMENT* 1.3%, тому що в творі не є головним процес взяття під стражу головного героя, є головним сам герой та всі оточуючі його в'язні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамец П. Образование предложений из препозиций в современном русском языке. Прага : Карлов университет, 1978. 160 с.
2. Алефиренко Н.Ф. Проблемы вербализации концепта: Теоретическое исследование. Волгоград : Перемена, 2003. 96 с.
3. Арутюнова Н.Д. Введение. Логический анализ языка. Ментальные действия. М. : Наука, 1993. С. 3–6.
4. Арутюнова Н.Д. Пропозиция Лингвистический энциклопедический словарь. М. : Советская энциклопедия, 1990. 401 с
5. Аскольдов С.А. Концепт и слово. Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология / под ред. проф. В.П. Нерознака. М. : Academia, 1997. С. 267–279.
6. Архипов И.К. Концептуализация, категоризация, текст, дискурс. Основные теоретические понятия. Филология и культура : материалы III междунар. научной конференции, г. Тамбов, 4 окт. 2001 г. Тамбов, 2001. С. 13–15.
7. Алексеев А. П. Краткий философский словарь М. : Проспект, 2000. 430 с.
8. Бондаренко О.С. Про співвідношення між мовною та концептуальною картинами світу. Наукові записки Луганського національного педагогічного. університету. Серія «Філологічні науки». 2003. №4. С. 37–45.
9. Болдырев Н.Н. Когнитивная семантика: курс лекций по английской филологии. Тамбов : Издательство Тамбовского университета, 2000. 123 с.

10. Бенвенист Э. Общая лингвистика / под ред. Ю.С. Степанова. М. : Прогресс, 1974. 448 с.
11. Белошапкина В.А. Современный русский язык. Синтаксис. М. : Высшая школа, 1977. 248 с.
12. Бабушкин А.П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка. Воронеж : Издательство Воронежского государственного университета, 1996. 104 с.
13. Беляевская Е.Г. Принципы когнитивных исследований: проблема моделирования семантики языковых единиц. Когнитивная семантика : материалы II междунар. школы-семинара, г. Тамбов 3-4 окт. 2000 г. Тамбов, 2000. Ч. 2. С. 8–10.
14. Беломоїна К.С. Ціннісні концепти у сучасній медіа культурі. Учені записки Тавричного національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія: Філософія. Культурологія. Політологія. Соціологія. 2004. № 1. С. 275–282.
15. Верещагин Е.М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. М. : Русский язык, 1990. 246 с.
16. Вихованець І.Р. Пропозиція. Енциклопедія. Українська мова. К. , 2000. 399 С.
17. Вільчинська Т.П. Розвиток концептосфери сакрального в українській поетичній мові XVII – XX ст. : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01. К., 2009. 31 с.
18. Вітгенштайн Л. Філософські дослідження. Філософські дослідження. К. : Основи, 1995. С. 87–309.
19. Воркачев С. Г. Счастье как лингвокультурный концепт М. : Гнозис, 2004. 236 с.
20. Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании. Филологические науки. 2001. № 1. С. 64–72.

21. Воробьев В.В. Лингвокультурология (теория и методы) : монография. М. : Издательство РУДН, 1997. 331 с.
22. Голобородько К.Ю. Лінгвістичний статус концепту. Харків : ХДПУ ім. Г.С. Сковороди, 2008. 392 с.
23. Гаузенблас К. Культура языковой коммуникации. Новое в зарубежной лингвистике. М., 1987. №20 С. 296–306.
24. Данеш Ф., К семантике основных синтаксических формаций. Грамматическое описание славянских языков: концепция и методы. М., 1974. С. 97.
25. Данеш Ф. Позиции и оценочные категории при кодификации. Новое в зарубежной лингвистике. Теория литературного языка в работах ученых СССР. М., 1987. С. 281–295.
26. Демьянков В.З. Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода. Вопросы языкознания. М., 1994. № 4. С. 17–33.
27. Жайворонок В.В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень. Мовознавство. 2001. №5. С.48–63.
28. Іващенко В.Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології). К. : видавництво Дім Дмитра Бураго, 2006. 328 с.
29. Колесов В. В. «Жизнь происходит от слова...» . Санкт-Петербург : Златоуст, 1999. 368 с.
30. Кубрякова Е.С. Краткий словарь когнитивных терминов М. : Прогресс, 1997. 245 с.
31. Кубрякова Е.С. Проблемы представления знаний в современной науке и роль лингвистики в решении этих проблем. Язык и структура представления знаний. М. : Едиториал, 2009. №4. С. 4–38.
32. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград : Перемена, 2002. 477 с.

33. Кравченко А.В. Когнитивная лингвистика сегодня: интеграционные процессы и проблемы метода. Вопросы когнитивной лингвистики. 2004. №1. С. 37–53.
34. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. К. : Академія, 2006. 300 с.
35. Никитин М.В. Развернутые тезисы о концептах. Вопросы когнитивной лингвистики. М., 2004. №1. С. 536.
36. Никитин М.В. Основания когнитивной семантики. М. : Издательство РГПУ им. Герцена, 2003. 321 с.
37. Новодранова В.Ф. Когнитивные науки и терминология . Традиционные проблемы языкознания в свете новых парадигм знания. М. : Прогрес, 2000. С. 89–93.
38. Падучева Е. В. Семантические исследования (Семантика времени и вида в русском языке. Семантика нарратива). М. : Языки русской культуры, 1996. 464 с.
39. Пименова М.В. Методология концептуальных исследований. Вестник КемГУ. Кемерово, 2002. Вып. 12. С. 100.
40. Полюжин М. М. Функціональний і когнітивний аспекти англійського словотворення. Ужгород : Закарпаття, 1999. 240 с.
41. Рахилина Е.В. Основные идеи когнитивной семантики. Фундаментальные направления современной американской лингвистики. М., 2002. С. 371–389.
42. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем: пер. с англ. А.Н. Баранова. М. : Едиториал УРСС, 2004. 256 с.
43. Лихачев Д.С. Концептосфера русского языка. Русская словесность. От теории словесности к структуре текста: Антология. М. : Akademia, 1997. С. 280–287.
44. Маслова В.А. Когнитивная лингвистика : учеб. пособие. Минск : ТетраСистемс, 2008. 272 с.

45. Макаровска О. Концепты русской народной и национальной песни . Познань : Прогрес, 2005. 211 с.
46. Маслова В.А. Введения в когнітивну лінгвістику: навчальний посібник. М. : Наука, 2004. 296 с.
47. Мацьків П.В. Концептосфера БОГ в українському мовному просторі. Дрогобич: Коло, 2006. 323 с.
48. Рудакова А.В. Когнитология и когнитивная лингвистика. Воронеж : Истоки, 2004. 80 с.
49. Селиверстова О.Н. Местоимения в языке и речи. М. : Наука, 1988. 151 с.
50. Сусов И.П. Семантическая структура предложения (на материале простого предложения современного немецкого языка). Тула : Издательство Тульского университета, 1973. 142 с.
51. Слышкин Г. Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты. Волгоград : Перемена, 2004. 340 с.
52. Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры. М. : Академический проект, 2004. 991 с.
53. Степанов Ю.С. Альтернативный мир, дискурс, факт и принцип причинности. Язык и наука конца XX века: сборник статей. М., 1995. С. 35–73.
54. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта. Методологические проблемы когнитивной лингвистики. Воронеж : Воронежский государственный университет, 2001. 182 с.
55. Талми Л. Предисловие к книге «Методы когнитивной лингвистики». *Язык. Текст. Дискурс: Научный альманах Ставропольского отделения РАЛК*. Ставрополь, 2007. С. 19–31.
56. Тимофеева Т.Н. Прецедентные феномены в англоязычных научных текстах экономической тематики. Тамбов : Перемена, 2008. 24 с.

57. Топорова В.М. Концептуальные параметры семантической абстракции. Вопросы когнитивной лингвистики. М., 2004. С. 33–40.
58. Уорф Б. Л. Наука и языкознание: о двух ошибочных воззрениях на речь и мышление, характеризующих систему естественной логики, и о том, как слова и обычаи влияют на мышление. Зарубежная лингвистика : пер. с англ. Е.С. Кубряковой, В.П. Мурат / общ. ред. В.А. Звегинцева, Н.С. Чемоданова. М., 1999. С. 92–105.
59. Уфимцева Н.В. Слово, значение и языковое сознание Текст. Концептуальный анализ языка: современные направления исследования : сборник науч. трудов. Калуга, 2007. С. 109–118.
60. Фреге Г. О смысле и значении. М. : Прогресс, 2000. 145 с.
61. Хомякова Е.Г. Информационная-когнитивная система и ее актуализация в языке. Коммуникация и образование : сборник статей / под ред. С.И. Дудника. СПб., 2004. С. 180–197.
62. Чейф У.Л. Значение и структура языка. М. : Прогресс, 1975. 231 с.
63. Ченки А. Семантика в когнитивной лингвистике. Фундаментальные направления современной американской лингвистики / под ред. А. А. Кибрика, И. М. Кобозевой, И. А. Секериной. М., 1997. С. 340–369.
64. Шмелева Т.В. Семантический синтаксис : текст лекций. Красноярск : Красноярск. государственный университет, 1988. 53 с.
65. Шатуновский И.Б. Семантика предложения и нерелевантные слова (значение, коммуникативная перспектива, прагматика). М.: Языки русской культуры, 1996. 400 с.
66. Шенк Р. Обработка концептуальной информации. М.: Энергия, 1980. 360 с.
67. Croft W., Cruse D.A. Cognitive Linguistics. Cambridge : Cambridge University Press, 2004. 570 p.

68. Fillmore Ch. J. The Mechanisms of Construction Grammar. *Proceedings of the Fourteenth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*. 1988. P. 35–55.
69. Jackendoff R. Conceptual Semantics. *Meaning and Mental Representations*. Bloomington, 1988. P. 81–98.
70. Johnson-Laird P.N. Towards a Cognitive Science of Language, Inference and Consciousness. Cambridge : Cambridge University Press, 1983. 318 p.
71. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 54 p.
72. Langacker R.W. *Concept, Image, and Symbol. The Cognitive Basis of Grammar*. Illinois : Mouton de Gruyter, 1991. 395 p.
73. Rosch E. Principles of Categorization. *Cognition and Categorization*. Hillsdale, N.Y., 1978. P. 27–48.
74. Schwarz M. *Einführung in die kognitive Linguistik*. Tübingen : Francke, 1996. 238 p.

SUMMARY

The present paper focuses on the peculiarities of cognitive-functional objectivation of the concept of crime in the novel «The Green Mile» by Stephen King.

The object of the work can be defined as the concept of crime and its division into smaller units that is subcomponents. The subject of the research is the novel “The Green Mile” by Stephen King.

The main aims of the novel is to define the ways how the concept of crime is actualize in the novel, and to define the mechanisms of the cognitive-functional approach of actualization of this concept.

It determined the accomplishment of such objectives as:

- to systematize the key methodological theses of the modern state of the concept;
- to elucidate the peculiarities of the cognitive-functional approach;
- to characterize the peculiarity of the manifestation of the concept of CRIME in novel “The Green Mile” by Stephen King;
- to divide the concept of CRIME by the parameters of the entities;
- to determine the quantitative implementation of the concept of CRIME in the novel “The Green Mile” by Stephen King.

It was found out, the concept of CRIME represents an interest in linguistic, sociological, legal spheres and occupies a significant place both in the scientific and the linguistic world of contemporary British and American society. Along with it the division of the concept of crime by parameters of the entities help us to form the following components: *the action, the doer of the action, the result of the action*. The quantative analise shows the number of units of each components of the concept of CRIME in the novel “The Green Mile” by Stephen King.

Key words: *the language objectivation, concept, structure of the concept, cognitive-functional function, cognitive analysis, quantitative methods*